

Regeringen

Regeringsgrundlag
Marienborgaftalen 2016

**FOR ET FRIERE,
RIGERE OG MERE
TRYGT DANMARK**

**FOR ET FRIERE, RIGERE OG
MERE TRYGT DANMARK**

November 2016

2016/18:5

Henvendelse om udgivelsen

kan i øvrigt ske til

Statsministeriet

Prins Jørgens Gård 11

1218 København K

Tlf.: 33 92 33 00

ISBN

978-87-93422-26-1

Elektronisk publikation

978-87-93422-35-3

Design

Regeringens Kommunikationsenhed

Tryk

Rosendahls A/S

Oplag

1.000

Web

Publikationen kan hentes på

regeringen.dk

Regeringen

Regeringsgrundlag
Marienborgaftalen 2016

**FOR ET FRIERE,
RIGERE OG MERE
TRYGT DANMARK**

TREKLØVERREGERINGEN – EN PRÆAMBEL

Vi tror på, at et bredere samarbejde kan gøre en stor positiv forskel og skabe større parlamentarisk stabilitet. Derfor vil vi danne en ny trekløverregering.

Vi er stolte af Danmark. Vi kunne ikke ønske os at være født noget andet sted på kloden. Danmark er et stærkt, frit og trygt samfund, som er bygget af generationer før os. Det forpligter os over for de generationer, der følger efter.

Vi skal også yde vores. Vi kan ikke bare lade stå til. Når verden konstant forandrer sig, så er stilstand lig tilbagegang. Positive, velgennemtænkte og rettidige forandringer kan skabe fremgang og vækst.

Vi vil udvikle Danmark til fremtiden. Og vi vil tage afsæt i det solide fundament, vi har. Et fundament, som udgøres af vores fælles, danske værdier: Frihed, frisind, tryghed og ligeværd.

Vi vil skabe et stærkere og rigere Danmark – hvor velstandsudviklingen ikke alene er til gavn for de få, men giver bedre muligheder for alle.

Vi vil holde fast i, at Danmark kan gøre en forskel i verden omkring os. Vi bliver rigere ved at handle med andre. Vi vinder ved at indgå i forpligtende fællesskaber med andre lande, og vi kan positivt påvirke internationale organisationer.

Vi er ikke enige om alting. Det er naturligt, når vi tilhører forskellige partier. Men vi er drevet af fælles ambitioner på Danmarks vegne.

Vi har en fælles vision om et stærkere Danmark. En vision, der griber fremtiden, og som også rækker videre end denne valgperiode.

Vi er meget bevidste om, at gode resultater for Danmark kun kan skabes sammen med Folketingets øvrige partier. Det kræver kompromis, samarbejde og gensidig tillid.

Og vi er drevet af et ønske om at være regering for alle danskere og ikke kun for dem, der stemmer på ét af vores tre partier.

Marienburg, den 27. 11. 2016

Venstre
Lars Løkke Rasmussen

Liberal Alliance
Anders Samuelsen

Det Konservative Folkeparti
Søren Pape Poulsen

INDHOLD

Kapitel — 1	For et friere, rigere og mere trygt Danmark	9
Kapitel — 2	En stærk økonomi	12
Kapitel — 3	Godt rustet til fremtidens arbejdsmarked	14
Kapitel — 4	Alle unge skal have et godt afsæt	16
Kapitel — 5	Virksomheder i vækst	20
Kapitel — 6	Iværksættere, ny teknologi, forskning og innovation	24
Kapitel — 7	Fødevarer, landbrug og fiskeri	27
Kapitel — 8	Vækst og udvikling i hele Danmark	29
Kapitel — 9	Lavere skat	32
Kapitel — 10	Fleksibelt og effektivt arbejdsmarked	35
Kapitel — 11	Infrastruktur der skaber vækst	38
Kapitel — 12	En fokuseret og fremsynet udenrigspolitik	41
Kapitel — 13	Danmark i Europa	44
Kapitel — 14	National sikkerhed	46
Kapitel — 15	En tryk retspolitik	49
Kapitel — 16	En balanceret og realistisk udlændingepolitik	53
Kapitel — 17	Fornyelse af den offentlige sektor	57
Kapitel — 18	Et sundt liv og en værdig alderdom	61
Kapitel — 19	Tryghed for socialt udsatte og mennesker med handicap	64
Kapitel — 20	Børn, folkeskole og ungdomsuddannelser	67
Kapitel — 21	Videregående uddannelser med fremtid	70
Kapitel — 22	En bæredygtig grøn omstilling	73
Kapitel — 23	En rig natur og et rent miljø	77
Kapitel — 24	Kultur, foreningsliv og medier	79
Kapitel — 25	Ligestilling	82
Kapitel — 26	Folkekirken	84
Kapitel — 27	Rigsfællesskabet	85

FOR ET FRIERE, RIGERE OG MERE TRYGT DANMARK

– Kapitel 1

Generation efter generation har vi udviklet et helt unikt land. Danmark er blevet rigt gennem flid, idérigdom, entreprenørskab og hårdt arbejde. Vi har betydelig velstand og frihed. Vi har et enestående velfærdssamfund med lige muligheder, hvor den enkelte både har rettigheder og pligter, hvor de sociale og økonomiske skel er små, og hvor vi har tillid til hinanden.

Det kan vi med rette være stolte af.

Langt de fleste lever et liv med økonomisk og personlig tryghed, sundhed, frihed og gode muligheder. Det er et fantastisk udgangspunkt. Og det er en arv, som man med rette kan forvente, at vi forvalter med omhu og ydmyghed.

Den forpligtelse har påhvilet alle generationer. Den er også vores.

Vi skal ikke kun sikre, at Danmark holder vores tid ud. Vi skal give et land videre til vores børn og børnebørn, som er friere, rigere og mere trygt.

Derfor skal vi træffe ansvarlige og visionære beslutninger, der understøtter vækst og udvikling.

For uden vækst er mulighederne få. Med vækst kan vi mere. Jo rigere vi bliver, jo flere penge har vi også til uddannelse, forskning, sundhed og ældrepleje.

Regeringen vil føre en stærk og ansvarlig økonomisk politik, som skaber nye, spændende muligheder i det kommende årti.

Vi vil prioritere offentlige udgifter, øge arbejdsudbuddet og styrke produktiviteten. Jo flere ansvarlige beslutninger vi træffer, jo bedre muligheder får vi for at investere i fremtiden.

Vi vil sænke skatter og afgifter, så det bliver billigere at være dansker og billigere at drive virksomhed. Det vil komme os alle til gavn.

Vi vil hjælpe flere danskere fra offentlig forsørgelse til selvforsørgelse, fordi det giver mennesker et bedre liv og flere valgmuligheder. Det giver samtidig mulighed for, at vi på én gang kan sænke skatter og afgifter og kan få råd til at forbedre kernevelfærden fra år til år.

Vi skal have færre regler, der begrænser danskernes liv og udfoldelsesmuligheder. Mindre regelstyring af virksomheder og af den offentlige service.

Ti tværgående indsatser udgør hovedvejene til et friere, rigere og mere trygt Danmark:

- **Vi vil skabe vækst og udvikling i hele Danmark**
Pengene skal tjenes i erhvervslivet, før de kan bruges. Vækst er forudsætningen for, at familierne får økonomisk tryghed og jobsikkerhed. Vækst er også grundlaget for, at vi har råd til at investere i og udvikle vores velfærd. Derfor skal erhvervslivet have konkurrencedygtige vilkår. Og væksten skal komme hele landet til gode.
- **Vi vil sikre familierne økonomisk tryghed**
Almindelige hårdtarbejdende danskere skal have mere luft i privatøkonomien og større selvbestemmelse i hverdagen. Derfor skal det bedre betale sig at arbejde, og der skal være tryghed for boligejerne.
- **Vi vil sikre frihed for det enkelte menneske**
Vi skal værne om de grundlæggende frihedsrettigheder, vores åbne demokrati og vores høje gensidige tillid. Den personlige frihed og den enkeltes ansvar er kerneværdier i det danske samfund. Det enkelte menneske skal have frihed til at skabe et godt liv for sig selv og sine nærmeste. Vi vil rydde op i regler, der begrænser borgernes udfoldelsesmuligheder og virkelyst. Og vi skal bekæmpe trusler mod vores nationale sikkerhed, så vi fortsat kan leve i frihed.
- **Vi vil have god velfærd**
Danskerne forventer med rette, at de offentlige velfærdstilbud er i verdensklasse. De offentligt ansatte skal have ordentlige arbejdsforhold og møde respekt for deres faglighed. Det kræver god ledelse, og at pengene bruges med omhu, så vi får en solid velfærd og service til en så lav skat som muligt.
- **Vi vil sikre, at alle unge får et godt afsæt**
Langt de fleste unge tager en uddannelse og klarer sig godt. Men nogle risikerer at havne på kanten af samfundet. Dem skal vi hjælpe tidligere og bedre. Ved en særlig indsats i folkeskolen, så alle unge får de basale faglige færdigheder, som er afgørende for deres fremtid. Ved bedre veje til en ungdomsuddannelse for dem, der har behov for ekstra hjælp. Og ved at hjælpe unge kriminelle tilbage på rette vej.
- **Vi vil sørge for, at alle får gavn af globaliseringen**
Globaliseringen har gjort Danmark rigere, mere vidende og forstærket vores udsyn.

Men nogle mennesker er presset af større krav til uddannelse, digitaliseringen og konkurrence fra udenlandsk arbejdskraft. De risikerer at tabe på globaliseringen. Derfor vil vi i et partnerskab med blandt andet erhvervsliv og fagforeninger ruste dem bedre.

- **Vi vil fremme nytænkning i vækst og arbejdspladser**

Vi vil frisætte nye idéer, som kan føre til banebrydende opfindelser til gavn for os alle. Vi skal have virksomheder, der investerer i forskning og innovation, og som er i front med digitalisering og automatisering. Det kræver investeringer og kvalificerede medarbejdere. Danmark skal bevare en førerposition i en verden, som bliver stadig mindre.

- **Vi vil føre en balanceret og realistisk udlændingepolitik**

Ukontrolleret indvandring af flygtninge og migranter løser ingen problemer, men skaber tværtimod nye. Vi vil prioritere at hjælpe flest muligt i nærområderne og fortsat føre en stram udlændingepolitik. Men vi vil også byde de udlændinge velkomne i Danmark, som kommer med lyst, evner og appetit på at bidrage til vores land.

- **Vi vil fortsætte den grønne omstilling og understøtte en varieret natur**

For vores børn og børnebørns fremtid skal vi foretage en grøn omstilling. Målet er, at Danmark i 2050 er uafhængig af fossile brændsler. Vi skal bevare et rigt og varieret plante- og dyreliv, så de kommende generationer også kan få glæde af den smukke danske natur.

- **Vi vil sikre danskernes tryghed**

Vi skal sætte håndfast ind imod kriminalitet og terror, så danskerne kan være trygge på gaden og i deres hjem. Sikkerhed og retssikkerhed skal gå hånd i hånd. Vi skal have et stærkt forsvar, så vi sammen med vores allierede kan bevare et trygt og frit Danmark.

Regeringen vil ad disse ti hovedveje løfte Danmark stærkest muligt ind i fremtiden.

EN STÆRK ØKONOMI

– Kapitel 2

Vores vision er et Danmark i vækst. Fordi vækst og velstand er forudsætningen for velfærd.

Vi har store drømme og høje ambitioner på Danmarks vegne. Et Danmark, hvor der er udviklingsmuligheder for borgere og virksomheder, og hvor der er stadigt bedre fælles løsninger i det offentlige.

Skal vi indfri vores ambitioner, så skal vi have råd til at udvikle Danmark. Jo højere velstand desto bedre muligheder for at gøre mere af det, vi gerne vil.

Derfor skal vi føre en vækstskebetende og ansvarlig økonomisk politik, som målrettet styrker grundlaget for vækst gennem fortsatte reformer og vækstinitiativer.

Kun sådan kan vi også fremover sikre, at der er råd til at udvikle fremtidens Danmark. Ved at satse på bæredygtig vækst kan vores børn og børnebørn få et bedre samfund end det, vores forældre afleverede til os.

Vi har et stærkt udgangspunkt. Vi er i dag et af de rigeste lande i verden. Beskæftigelsen er høj og ledigheden lav. Vi har en høj grad af lige muligheder, og sammenlignet med andre lande er forskellene mellem rig og fattig små.

Samtidig er der både ude og hjemme en høj tillid til dansk økonomi. Den tillid har vi opbygget i fællesskab. Vi har en god tradition for at planlægge den økonomiske politik i et flerårigt perspektiv, så vi i god tid kan tage hånd om fremtidige udfordringer.

Regeringen vil føre en sund og ansvarlig økonomisk politik, fastholde fastkurspolitikken og tilrettelægge finanspolitikken inden for rammerne af budgetloven, Stabilitets- og Vækstpagten og Finanspagten.

Regeringen ønsker, at de samlede offentlige udgifter skal udgøre en mindre andel af samfundsøkonomien. Samtidig skal en større andel af de samlede offentlige udgifter gå til offentlige forbrugsudgifter og til offentlige investeringer, der øger grundlaget for vækst.

Derfor vil vi eksempelvis omlægge SU'en og overføre penge til udgifter, der styrker danskernes kompetencer og dermed også grundlaget for økonomisk vækst. Ligesom vi på finansloven for 2016 bruger mindre på udviklingsbistand for til gengæld at bruge mere på sundhed og ældre. Sådanne omprioriteringer øger teknisk set det offentlige forbrug, men ikke de samlede offentlige udgifter.

Dermed kan vi både styrke velfærden og reducere det strukturelle skattetryk (skattebelastningen).

Skattestoppet skal fortsat udgøre rammen for skattepolitikken.

I foråret 2017 vil regeringen med afsæt i den netop indgåede finanslovsaftale for 2017 og de reviderede konjunkturudsigter fremlægge en opdateret plan for de finanspolitiske rammer frem mod 2025 med udgangspunkt i:

- Et mål om at føre en politik, der øger beskæftigelsen med 55.000-60.000 personer og løfter velstanden med 80 mia. kr.
- Et mål om strukturelt at reducere udgiftstrykket.
- Et mål om en årlig basis realvækst i det offentlige forbrug på i udgangspunkt 0,3 pct. om året inden for rammen af et faldende udgiftstryk. Hertil kommer udgifter muliggjort af reformer, f.eks. SU, samt øgede investeringer i danskernes sikkerhed.
- Et mål om nye offentlige investeringer i infrastruktur, som øger grundlaget for vækst.
- Et mål om at reducere skattetrykket strukturelt.
- Et mål om balance på de strukturelle offentlige finanser.

En basis realvækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. om året stiller krav til stram udgiftsstyring, effektiv drift af de offentlige institutioner og et skarpt fokus på kerneopgaverne. Regeringen vil arbejde systematisk med tiltag, der øger råderummet til højt prioriterede nye initiativer, og alle større driftsområder vil fortsat være omfattet af et årligt omprioriteringsbidrag på 2 pct.

Regeringen vil fremlægge udspil til forhandling med Folketingets partier om blandt andet boligbeskatning, JobReform, pensioner, vækst, uddannelse og SU, udlændinge og puljer til kompetence, velfærd og sikkerhed.

GODT RUSTET TIL FREMTIDENS ARBEJDSMARKED

– Kapitel 3

Danmark er som en lille åben økonomi dybt afhængig af handel og et tæt økonomisk samkvem med verden omkring os. Vi har historisk draget nytte af de nye muligheder, som den øgede samhandel i Europa og verden har givet os.

Den internationale åbning af markeder, globaliseringen og den stadig hastigere teknologiske og digitale udvikling giver Danmark og resten af verden nye muligheder for øget velstand. De muligheder skal vi gribe og udnytte samtidig med, at vi holder fast i de grundpiller, som vores velfungerende samfund bygger på. Vi skal fortsat være et land, hvor der ikke er store skel mellem mennesker.

Vi skal sørge for, at alle danskere bliver i stand til at klare sig godt i en verden, der hurtigt ændrer sig. Både de ufaglærte og dem med en kort eller lang uddannelse.

Det er godt for den enkelte, når teknologien kan bidrage til at gøre arbejdet mindre opslidende og mere effektivt. Det er godt for Danmark, når virksomhederne er i stand til at udnytte de nye teknologiske muligheder. Og når virksomhederne har mulighed for at rekruttere de højt kvalificerede medarbejdere, som de har behov for. Det bidrager til at skabe og fastholde arbejdspladser i Danmark.

Danmark har et godt udgangspunkt, når det gælder om at kunne udnytte den nye teknologi og høste potentialet herved. Men globalisering og teknologisk udvikling (automation, robotter, kunstig intelligens mv.) går nu meget hurtigt og byder på både muligheder og udfordringer for Danmark og danskerne.

Robotteknologi, kunstig intelligens og digitalisering kan give os fordele, men stiller også nye krav til medarbejderne – om større fleksibilitet, nye kompetencer og livslang uddannelse. Nogle danske virksomheder flytter produktionen til udlandet for at stå bedre i den stærke internationale konkurrence, men det betyder tab af danske arbejdspladser. Andre flytter tilbage til Danmark fra udlandet, men efterspørger andre kompetencer, end før de flyttede ud. Mange udenlandske statsborgere søger til Danmark for at finde arbejde. Det øger arbejdsstyrken, men skærper også på kort sigt konkurrencen om arbejdspladserne. Deleøkonomi giver borgere og virksomheder mange nye muligheder,

men resulterer også i nye kontrakts-, samarbejds- og ansættelsesformer og kan udfordre eksisterende beskyttelse på det danske arbejdsmarked.

Forandringer på vores arbejdsmarked stiller store krav til den enkelte. Vi skal have modet og kompetencerne til at anvende de nye muligheder. Men mange er også bekymrede for deres dagligdag, deres jobmuligheder og deres fremtid.

Regeringen ønsker, at alle danskere bliver i stand til at klare sig godt i en verden i hastig forandring.

Partnerskab om fremtidens arbejdsmarked ("Disruptionrådet")

Regeringen vil oprette et partnerskab, hvor arbejdsmarkedets parter, virksomheder, eksperter og relevante ministre skal drøfte og analysere fremtidens arbejdsmarked. Partnerskabet skal drøfte, hvordan vi sammen skal sikre et stærkt Danmark, hvor vi får grebet mulighederne i den teknologiske udvikling bedst muligt, og hvor alle kommer med i udviklingen og får del i den velstandsudvikling, som globalisering og ny teknologi giver os mulighed for. Partnerskabet skal samtidig drøfte, hvordan vi kan fastholde og udbygge et arbejdsmarked, som både er kendetegnet ved dynamik og ordentlige forhold, og hvor der ikke sker social dumping.

Det nye partnerskab skal i sit arbejde inddrage resultaterne af det arbejde, som finder sted i andre fora som f.eks. trepartsdrøftelserne om voksen- og efteruddannelse, Digitalt Vækstpanel og det nye Iværksætterpanel, såvel som viden fra arbejdsmarkedets interessenter og den relevante forskning.

ALLE UNGE SKAL HAVE ET GODT AFSÆT

– Kapitel 4

Langt de fleste unge tager en uddannelse og klarer sig godt. Men der er fortsat en for stor gruppe unge, som falder igennem. Mange fordi de forlader folkeskolen med helt utilstrækkelige faglige forudsætninger. For mange kan reelt ikke læse, skrive eller regne, selv om de har gået ti år i skole. De er i stor risiko for at få et liv på kanten af samfundet.

Ordentlige faglige forudsætninger er afgørende for at sikre social mobilitet. Derfor kan vi ikke acceptere, at dette problem forbliver uløst år efter år. Vi bliver nødt til at gribe det an på en ny måde.

Der er behov for et brud med vante måder at gøre det på. Tænke nyt. Skabe håb. Fokus har i for høj grad været på vilkårene for borgere, der efter mange år på offentlig forsørgelse er endt som socialt marginaliserede. Vi skal sætte tidligere ind med en markant styrket indsats.

Regeringen vil arbejde for, at alle unge får et godt afsæt. De må ikke tabes på grund af manglende faglige forudsætninger. Men heller ikke på grund af en svag social baggrund, eller fordi børnene er opvokset i et kulturelt parallelsamfund, hvor normen er, at voksne ikke arbejder. Hvor det, man ser og lærer, er, at forsørgelsesgrundlaget er offentlige overførsler, og at det at yde en indsats og bidrage til fællesskabet ikke udløser ros og respekt.

Alle børn og unge skal have de basale faglige færdigheder, der er så afgørende for deres muligheder senere i livet. Vi vil styrke indsatsen og øge fokus på de unge, som ellers kan risikere at havne på kanten af samfundet. En tidlig indsats kan bidrage til at bryde et dårligt mønster. Det drejer sig blandt andet om dagtilbuddene, folkeskolen, i forhold til ungdomsuddannelserne, og før de unge for alvor havner i kriminalitet.

Pulje til løft af de fagligt svageste elever i folkeskolen

Gode faglige færdigheder fra folkeskolen er grundlaget for børn og unges videre muligheder for at få et godt afsæt til livet. Det får mange, men langt fra alle. Der er derfor brug for en ny måde at skabe resultater for de børn og unge, som i dag bliver tabt.

I de seneste år er der sket meget i folkeskolen, og det er positivt. Det kræver også, at der generelt bliver ro om folkeskolen, så den fortsatte gennemførelse af folkeskolereformen sikres. Men at der generelt er brug for ro, må ikke hindre, at vi gør noget, som reelt løfter den gruppe af fagligt svage elever, som i dag tabes.

Regeringen vil afsætte en pulje for elevløft på 500 mio. kr. over 3 år, som skal tilskynde skoler til en bedre indsats over for de fagligt svageste elever, der har behov for at blive bedre til f.eks. dansk og matematik. Puljen skal målrettes omkring 100 skoler spredt i landet med mange elever med et lavt fagligt niveau. Midlerne fra puljen skal kun udbetales til skolerne, hvis de kan dokumentere, at de har løftet de fagligt svageste elevers niveau, særligt i dansk og matematik. Det vil give skolerne en ekstra tilskyndelse til at løfte de fagligt svageste og f.eks. til at udvikle og afprøve nye undervisningsmetoder. Det vil sætte øget fokus på, at alle børn bliver så dygtige, de kan.

I 00'erne betød en tilsvarende meraktivitetspulje på sundhedsområdet, at sygehusafdelingerne udviklede nye metoder til at behandle patienterne hurtigere og bedre. Vi tror på, at det samme kan blive tilfældet, hvis vi giver samme mulighed til landets dygtige lærere og skoleledere.

Bedre veje til ungdomsuddannelse

Regeringen vil styrke indsatsen for de unge, der falder helt igennem. Dem, der aldrig får en ungdomsuddannelse. Manglende uddannelse er forbundet med en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet.

Alt for mange unge har i dag lange og afbrudte forløb, inden de får en ungdomsuddannelse. Støtten og kvaliteten er utilstrækkelig i de tilbud, som skal forbedre deres mulighed for en uddannelse. Der er behov for at styrke sammenhængen mellem de tilbud, som de unge tilbydes, hvis vi for alvor skal løfte gruppen. De eksisterende uddannelsesforberedende tilbud skal gentænkes.

En ekspertgruppe vil i starten af 2017 komme med anbefalinger til bedre veje til ungdomsuddannelserne – med fokus på de elever, der ikke er i stand til at gå den direkte vej. Regeringen vil som opfølgning på ekspertgruppens anbefalinger blandt andet komme med forslag til, hvordan flere unge får en ungdomsuddannelse, vælger den rigtige uddannelse første gang, og vælger uddannelser, der fører dem videre i job eller uddannelse.

Regeringen vil foreslå, at kommunerne får et entydigt ansvar for at hjælpe unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller til at komme i beskæftigelse. Regeringen har en ambition om et mere arbejdsmarkedsorienteret indhold i tilbuddene, som skal understøttes af en enstregen finansieringsstruktur.

Bedre dagtilbud

Et godt dagtilbud er vigtigt for børns udvikling og læring. Mange kompetencer og fær-

digheder grundlægges i de tidlige år. Regeringen vil styrke kvaliteten i dagtilbuddene blandt andet med fokus på læring og trivsel for alle børn og forebyggelse af negativ social arv. Derudover vil vi indføre et krav om dagtilbud for 3-årige tosprogede børn med behov for sprogstimulering.

En indsats mod ungdomskriminalitet

Der er de seneste år sket et fald i ungdomskriminaliteten i Danmark. Det er positivt. Men udsatte unge er i større risiko for et liv i kriminalitet. Unge, som er på vej ned ad en forkert sti, skal bremses, før de havner et sted, hvor det er for svært at vende tilbage.

Regeringen vil derfor gennemføre en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet, så der kommer et helt nyt system for unge kriminelle. Der skal være en mærkbar reaktion, når unge begår kriminalitet, så de forstår, at alle handlinger har konsekvenser. Men der skal også være et større spillerum til at skræddersy den mest effektive indsats, som kan hjælpe en udsat ung tilbage på rette vej – det gælder også, selv om man er under 15 år. Vi skal undgå, at unge havner i en hårdkogt kriminel løbebane.

Det nye system skal forankres i en samlet lovgivning, der skal gå på tværs af det sociale og strafferetlige system, og som skal fastlægge en klar fordeling af roller og ansvar mellem kommuner, politi og andre aktører. Der skal blandt andet i hver enkelt politikreds oprettes et Ungdomskriminalitetsnævn ledet af en dommer, der hurtigt, effektivt og under retssikkerhedsmæssigt betryggende forhold kan fastsætte en straksreaktion og iværksætte målrettede kriminalitetsforebyggende tiltag over for de 12-17 årige. Tiltagene skal være bindende for kommunerne. Og en ny særlig Ungekriminalforsorg skal sørge for en konsekvent opfølgning.

Opgør med social kontrol

Den personlige frihed er grundlæggende i Danmark. Her er ligestilling mellem kønne. Drengene og piger skal have lige muligheder for at udfolde sig og leve et frit liv. Alligevel er der mennesker, som dagligt lever med trusler, vold og undertrykkelse blandt andet på grund af religiøs og social kontrol.

Derfor vil regeringen med afsæt i aftale om satspuljen blandt andet sætte fokus på en tidlig indsats over for børn og unge, som udsættes for æresrelaterede konflikter. Der skal være omgående hjælp at hente for dem, der oplever en stærk social kontrol og anden undertrykkelse, og støtte til unge, der offentligt siger fra – det skal være slut med krav, som krænker den enkeltes ret til selv at bestemme over sit eget liv.

Indsatser der virker til udsatte børn og unge

For mange unge ender uden for fællesskabet trods en massiv kontakt med det sociale system. Unge, der har fået en social indsats som børn, har således markant højere risiko for ikke at fuldføre en uddannelse og for at ende uden for arbejdsmarkedet. En mere

virkningsfuld indsats forudsætter, at der i højere grad arbejdes for at udvikle indsatser, der virker og gør en positiv forskel for udsatte børn og unge.

Regeringen vil med afsæt i satspuljeaftalen for 2017 komme med forslag til initiativer målrettet udsatte børn og unge. Regeringen vil arbejde for, at midlerne anvendes til at investere i at udvikle, afprøve og forankre virksomme metoder og lovende praksis målrettet udsatte børn og unge, så tilgangen til denne gruppe i højere grad baseres på indsatser med dokumenteret virkning.

VIRKSOMHEDER I VÆKST

– Kapitel 5

Dansk økonomi er grundlæggende sund, ledigheden falder, og beskæftigelsen stiger. Over hele landet ansætter vores virksomheder igen folk. Det er et godt afsæt.

Vi er optaget af at gøre det endnu bedre, så der investeres mere i at fastholde eksisterende og skabe fremtidens arbejdspladser i hele Danmark. Der er behov for at øge produktiviteten. Globalisering, digitalisering og ny teknologi giver udfordringer og muligheder. Infrastrukturen, herunder den digitale, er også vigtig herfor.

Derfor vil regeringen sænke skatter. Vi vil forenkle regler. Og vi vil forbedre infrastruktur til gavn for dansk erhvervsliv.

Kort sagt: Det skal være både billigere og nemmere at drive virksomhed og være selvstændig i Danmark.

Gode vilkår for at investere

Regeringen vil gøre det billigere at drive virksomhed i Danmark, så vi fremmer investeringer og risikovillighed. Gode investeringsvilkår er en forudsætning for dynamik og velstand. Det er med til at sikre gode arbejdspladser i Danmark. Det tiltrækker også udenlandske investeringer.

Derfor vil regeringen fremlægge et vækstudspil med forslag om blandt andet at lempe skatter for virksomhederne. Det skal medvirke til at indfri regeringens målsætning om at øge væksten med 80 mia. kr.

Sigtet med vækstudspillet er blandt andet at øge virksomhedernes investeringer, lempe skatten for iværksættere, give små nystartede virksomheder bedre adgang til risikovillig kapital, lette generationsskifte af virksomheder og styrke aktiekulturen.

Vækstudspillet vil blandt andet bygge på anbefalingerne fra det nye Iværksætterpanel og Digitalt Vækstpanel (tidligere Produktionspanel 4.0).

Råd om gode konkurrencevilkår

Danske virksomheders rammebetingelser skal være blandt de bedste i verden. Regeringen vil derfor løbende overvåge danske virksomheders konkurrencevilkår og årligt benchmarke dem op imod andre lande. Der nedsættes et *Råd om gode konkurrencevilkår*, som får til opgave løbende at følge og efterse erhvervsvilkårene for virksomheder i Danmark. Rådet skal blandt andet se på skatte- og afgiftsregler, herunder selskabsskatten, personskatter, reguleringen generelt, rapporteringskrav mv.

Rådet skal rådgive regeringen om områder, hvor virksomhederne oplever de største udfordringer, identificere konkrete problemer og komme med specifikke forslag til at styrke erhvervsvilkårene. Rådet sammensættes af erhvervsfolk, repræsentanter for organisationerne og eksperter med indsigt i erhvervslivets vilkår.

Lavere skat ved generationsskifte

Danmark har gavn af vores familieejede virksomheder. De bidrager til vækst og skaber kontinuitet i en foranderlig verden. Regeringen vil derfor lette skatten, når virksomheder skal igennem et generationsskifte. Desuden vil vi indføre anvendelige, fleksible og robuste regler for succession til erhvervsdrivende fonde. Vi har allerede besluttet at sænke afgiften gradvist fra 15 pct. til 5 pct. i 2020, når en virksomhed overdrages til næste generation i familien eller en erhvervsdrivende fond. Regeringens ambition er at tage det sidste skridt frem mod 2025, så der ved overdragelse af en virksomhed slet ikke skal betales bo- og gaveafgift eller overdragelsesafgift.

Afvikling af PSO-afgiften

Der er indgået en bred politisk aftale om gradvist at afskaffe PSO-afgiften i perioden 2017-2022, så støtten til vedvarende energi fremover finansieres over finansloven. Afskaffelsen sker på en måde, der langtidssikrer vores grønne omstilling. Ved at afskaffe PSO-afgiften lempes erhvervslivets omkostninger med knap 3 mia. kr. i 2025.

Effektivisering af forsyningssektoren

Forsyningssektoren leverer el, gas, varme, drikkevand og teleydelser til danskerne, og den aftager vores affald og spildevand. Det er en stor udgiftspost for danske virksomheder, ligesom familiernes udgifter til forsyning i dag udgør omtrent det samme som deres udgifter til fødevarer. Der er et betydeligt potentiale for at effektivisere sektoren, og der er således mange penge at spare. Regeringen vil modernisere reguleringen med udgangspunkt i udspillet *Forsyning for fremtiden – en forsyningssektor for borgere og virksomheder*. Målet er lavere priser på el, vand og varme mv. for danske virksomheder og familier og at fastholde den høje forsyningsikkerhed.

Lette og rydde op i punktafgifter

Regeringen vil lette og rydde op i virvaret af punktafgifter. Der er igangsat en afgiftsanalyse sammen med erhvervslivet, som er dem, der bærer de administrative byrder

ved punktafgifterne. Analysen skal være færdig i 2017. Regeringen vil yderligere lave et nabotjek af reglerne på området.

Byrdestop

Regeringen vil give virksomhederne tryghed for, at de ikke bliver pålagt nye økonomiske byrder, som belaster konkurrenceevnen. Derfor er der indført et byrdestop. Byrdestoppet indebærer, at der ikke indføres ny lovgivning mv. med erhvervsøkonomiske byrder, medmindre tvingende grunde taler herfor. Byrdestoppet kan fraviges ved EU-regulering og andre internationale retlige forpligtigelser, regler som er nødvendige for at varetage tvingende samfundshensyn og ved aftaler med erhvervslivet.

Færre byrder

Regeringen vil udover byrdestoppet lette erhvervslivets byrder fra regulering med 4 mia. kr. fra 2015 til 2020 og i alt 6 mia. kr. frem mod 2025. Undtaget fra den yderligere lettelse frem mod 2025 er byrder som følge af EU-regulering.

Regeringen vil følge op på Produktivitetskommissionens anbefalinger om mindre regulering.

Virksomhedsforum

Virksomhedsforum for enklere regler har siden 2012 med succes hjulpet skiftende regeringer med at rydde op i regler, der er unødigt byrdefulde for virksomhederne. Regeringen ønsker derfor at udvide mandatet til også at omfatte forenklingsforslag, der medfører et mindre provenutab for staten.

To faste årlige ikrafttrædelsesdatoer for erhvervsrettede regler

Gode ideer og virkelyst må ikke bremses af unødige regler og bureaukrati. Erhvervsrettet lovgivning skal derfor som hovedregel kun træde i kraft to gange om året, hhv. 1. januar og 1. juli. Det letter virksomhedernes arbejde med at holde sig orienteret om ny erhvervsrettet regulering.

Det Blå Danmark

Danmark er og har historisk været en stærk international spiller på det maritime område. Og det såkaldte Blå Danmark står for knap 25 pct. af Danmarks samlede eksport og bidrager med både vækst og beskæftigelse. Regeringen ønsker at styrke Det Blå Danmarks internationale konkurrenceevne og understøtte forudsætninger for, at Danmark også i fremtiden er en stærk maritim nation.

Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen

Virksomheder skal møde et offentligt erhvervsfremmesystem, der imødekommer de udfordringer og behov, som erhvervslivet har. Og som kan tilpasse sig til den virkelighed, virksomhederne møder. Regeringen vil forenkle erhvervsfremmesystemet, så det

bliver nemmere og mere overskueligt at anvende for iværksættere og virksomheder, samtidig med at der er fokus på kvalitet og effektivitet.

Eftersyn af finansiel regulering

Regeringen vil igangsætte et eftersyn af den finansielle regulering med henblik på at afdække, om der er en fornuftig balance mellem de administrative byrder og de samfundsøkonomiske gevinster.

Opgør med unødigt stramme vilkår for danske virksomheder

Danske virksomheder skal ikke belastes med unødigt stramme vilkår, når vi indfører EU-regler i dansk ret. Vi skal naturligvis gennemføre de EU-regler, vi er forpligtet til, men hvis vi går videre end mindstekravene, kan det give danske virksomheder dårligere vilkår end deres udenlandske konkurrenter. Derfor vil regeringen systematisk forholde sig til hver sag, når vi gennemfører erhvervsrettede EU-regler, så vi ikke skader danske virksomheder og arbejdspladser.

Deleøkonomi

Deleøkonomi er i kraftig vækst i mange lande og giver nye muligheder for virksomheder og borgere. Regeringen ønsker, at Danmark kan udnytte deleøkonomiens potentiale både som drivkraft for vækst og innovation og som løftestang til en bedre udnyttelse af kapitalapparat og naturressourcer. Deleøkonomien skal understøtte velfungerende markeder med gode betingelser for tillid, valgmuligheder og konkurrence til gavn for danskerne og væksten. Der skal betales skat i overensstemmelse med skattereglerne. Deleøkonomien skal bidrage til, at væksten øges på en bæredygtig og smart måde. Regeringen vil i 2017 fremlægge en strategi herfor.

Nemmere at være forbruger

Regeringen vil gennemgå den forbrugerrettede lovgivning med henblik på at gøre reglerne enklere for forbrugerne og mindske byrder for virksomhederne.

Regeringen vil derfor fremlægge et udspil med en generel opdatering af forbrugerlovgivningen i Danmark. Udspillet vil blandt andet fjerne overflødige oplysningskrav og sigte på at aktivere forbrugerne, så den information, der stilles krav om, er operativ og præcis. Der skal samtidig opretholdes et højt forbrugerbeskyttelsesniveau.

IVÆRKSÆTTERE, NY TEKNOLOGI, FORSKNING OG INNOVATION

– Kapitel 6

Der er masser af idéer og virkelyst i Danmark. Den energi vil vi frigøre. Vi vil gøre det nemmere og mere attraktivt at afprøve sine nye idéer.

Vi skal derfor have en stærkere iværksætterkultur, så vi får flere nye virksomheder, som vokser sig store.

Vi skal skabe rammer, så danske virksomheder kan udnytte mulighederne ved blandt andet digitalisering, robotter og kunstig intelligens.

Vi skal fremme innovation med stærke forskningsmiljøer, der giver ny indsigt og bidrager til at løse store samfundsudfordringer.

Iværksætterpanel

Vi har brug for iværksættere og deres nye idéer. Moderne succesfuldt iværksætteri, som kan skabe rygraden i fremtidens erhvervsliv, handler blandt andet om at kunne skalere gode idéer og brede dem ud på markedet. De kan blive fremtidens danske succeser, som skaber job og indtægter til samfundets husholdning.

At starte virksomhed kræver ikke blot en god idé, men også virkelyst, mod og hårdt arbejde. Ofte slår forsøget fejl – nogle gange mere end én gang.

Regeringen vil nedsætte et iværksætterpanel. Det skal komme med forslag til, hvordan vi kan gøre det lettere og mere attraktivt for iværksættere at starte ny virksomhed, og hvordan flere nye virksomheder kan tage de næste skridt og vokse sig store. Panelet skal blandt andet inddrage de gode svenske erfaringer med at skabe nye vækstvirksomheder. Regeringen ønsker at fremme vilkårene for iværksætteri og dermed styrke iværksætterkulturen i Danmark.

Iværksætterpanelet sammensættes af iværksættere, som har startet egen virksomhed, eksperter og repræsentanter fra erhvervslivet. Panelet skal løbende komme med anbefalinger til regeringen.

Digital vækst – udnyttelse af mulighederne i ny teknologi

Den teknologiske udvikling går hurtigere end nogensinde før. Digitalisering, robotter, kunstig intelligens mv. forandrer hele brancher. Disruption får nogle brancher til at forsvinde, mens nye blomstrer op. I de kommende år vil digitaliseringen kunne skabe bedre sundhed for den enkelte og f.eks. forebygge ulykker på vejene.

Danmark har historisk haft fordel af teknologiske nybrud. Det kan vi få igen, hvis vi som samfund griber ud efter de nye muligheder. Derfor vil ny teknologi, og de forandringer den bærer med sig, være et gennemgående tema i regeringens arbejde.

Det gælder ikke mindst de kommende drøftelser i Partnerskab om fremtidens arbejdsmarked samt Iværksætterpanelet.

Digitalt Vækstpanel (tidligere Produktionspanel 4.0) er ved at belyse blandt andet muligheder for et generelt digitalt løft af virksomhederne (særligt de små og mellemstore), erhvervslivets behov for digitale kompetencer og det offentliges rolle for at understøtte digitale forretningsmodeller. Panelet afleverer senest april 2017 sin rapport til regeringen.

Regeringen vil sætte ambitiøse mål for, hvordan vi fører Danmark igennem en digital omstilling, så vi på den ene side udnytter potentialet til gavn for virksomhederne og borgerne og samtidig får alle borgere med og sikrer en tryk og sikker omstilling.

Regeringen vil udarbejde en samlet strategi for Danmarks digitale vækst, der skal bringe Danmark i front, når det kommer til at udnytte de teknologiske muligheder. Strategien skal understøtte digitale vækstvirksomheder og dansk erhvervslivs digitale omstilling gennem fremtidssikret uddannelse, gode vilkår for investeringer og digital tillid samt en fokuseret erhvervsfremmeindsats.

Forsøgsområder

Regeringen vil på udvalgte områder tillade afprøvning af ny teknologi mv. i et begrænset geografisk område, når anvendelsen forudsætter ændrede offentlige regler. Det skal blandt andet belyse konsekvenser for virksomheder og borgere. Der kan f.eks. være tale om forsøg inden for transport, erhverv og miljø.

Forskning og innovation

Stærke forskningsmiljøer spiller en afgørende rolle for det generelle vidensniveau og for innovationen i et samfund. Forskningen giver os ny indsigt, nye opfindelser og bidrager til løsningen af de store samfundsudfordringer. Forskning af høj kvalitet og relevans er også en central forudsætning for uddannelser af høj kvalitet, og for at erhvervslivet kan udvikle nye produkter og skabe vellønnede job.

Regeringen vil fremme udviklingen af eliteuddannelser på universiteterne, så vi skaber gode rammer for at udvikle fremtidens forskere og eksperter.

Regeringen har det mål, at Danmark skal investere mindst 1 pct. af BNP i offentlig finansieret forskning. Det er vigtigt, at de offentlige forskningsinvesteringer bliver anvendt, så de skaber mest værdi for erhvervslivet og resten af samfundet. Der er iværksat en effektanalyse af forskning- og innovationsindsatsen med henblik på at tilvejebringe et solidt grundlag for at prioritere de offentlige forskningsmidler.

Det er vigtigt, at der er et tæt samspil mellem universiteterne og erhvervslivet. Udveksling af medarbejdere og tæt samarbejde er til gavn for begge parter. Universiteterne skal udnytte mulighederne for at skaffe ekstern finansiering gennem tiltrækning af midler fra virksomheder eller fonde.

De store samfundsmæssige investeringer i forskning og udvikling skal skabe værdi for samfundet. En vigtig del af værdiskabelsen finder sted, når forskningsbaseret viden bliver omsat til innovation i virksomhederne og i den offentlige sektor. Derfor er det vigtigt, at den viden, der opbygges på universiteter, spredes effektivt – både gennem de forskningsbaserede uddannelser, gennem samarbejde med virksomheder og offentlige myndigheder og gennem udnyttelse af patenter mv.

FØDEVARER, LANDBRUG OG FISKERI

– Kapitel 7

Danmark har en stærk fødevare- og landbrugssektor, som skaber arbejdspladser og eksport. Fødevareerhvervet er en vækstmotor i dele af Danmark, der mangler arbejdspladser og muligheder for udvikling.

Regeringen vil sikre rammer og vilkår, der understøtter et bæredygtigt landbrug og fiskeri.

Fremtidens landbrug

Danske landmænd er blandt de mest effektive i verden og producerer fødevarer af høj international kvalitet. De indtager en central placering i forhold til beskæftigelse, eksport og balancen mellem land og by. Regeringen ønsker at understøtte et bæredygtigt og effektivt landbrug.

I fremtidens præcisionslandbrug skal der ske en videreudvikling af produktionsformerne byggende på digitalisering, anvendelse af big data og andre teknologiske virkemidler, der blandt andet kan mindske forbruget af gødning og sprøjtemidler, hæve produktiviteten og forenkle samt effektivisere samspillet med myndighederne.

Landbrugspakken og Naturpakken

Regeringen vil gennemføre de 30 initiativer, der er aftalt i Fødevare- og landbrugspakken, herunder en målrettet regulering af kvælstofudledningen. Med de efterfølgende tilpasninger af Fødevare- og landbrugspakken er der skabt større sikkerhed for miljøbeskyttelsen samtidig med, at de centrale elementer er fastholdt uændret.

Regeringen vil fortsætte implementeringen af Naturpakken og dermed styrke biodiversiteten gennem udlægning af et større statsligt skovareal, så der samlet set er mindst 25.000 ha statslig og privat biodiversitetsskov, herunder urørt skov.

Økologi

Det økologiske erhvervsteam – bestående af virksomheder og producenter inden for økologien – kommer i første halvår 2017 med anbefalinger til en markedsdrevne videreudvikling af økologien, så den danske førerposition inden for økologi kan videreudbygges og styrkes.

Servicetjek for fiskeri

Regeringen gennemfører et servicetjek af fiskeriområdet med henblik på – i harmoni med miljø og natur – at skabe bedre rammer for erhvervet, herunder for kystfiskeriet. Der vil være særlig fokus på bedre og mere innovativ udnyttelse af kvote- og råvaregrundlaget samt på forbedret videnskabelig rådgivning vedrørende fiskebestandene med henblik på en mere sikker og stabil kvotefastsættelse. Regeringen vil samtidig gennemføre en smidig implementering af fiskerireformen, herunder landingsforpligtelsen.

Privat drift af skove

Naturstyrelsen driver i dag skovdrift på ca. 100.000 ha skov, hvor der tilgodeses biodiversitet, friluftsliv og bæredygtig træproduktion. 60 pct. af skovdriften varetages af private operatører, mens omkring 40 pct. udføres af Naturstyrelsen. Regeringen vil udlicitere en større del af skovdriften og fremlægge en plan herfor.

Gastro 2025

Regeringen vil komme med et udspil – *Gastro 2025* – som sætter rammerne for en styrket udvikling af den danske gastronomi. Gastronomien skal bruges som løftestang for en styrket afsætning af danske fødevarer på eksportmarkederne, udvikling af bedre måltidsvaner, modvirke madspild og understøtte udviklingen af Danmark som en interessant turistdestination.

God og sund ernæring

Regeringen vil fremme borgernes sundhed. God og sund ernæring er centralt for det gode og sunde liv. Livsstilsbetingede sygdomme koster hvert år mange danske liv. Regeringen vil på tværs af fødevarer-, sundheds-, ældre-, undervisnings- og socialområdet iværksætte en målrettet indsats, der gennem oplysning skal understøtte danskerne i at tage bedre vare på eget liv i forhold til sundhed og ernæring.

VÆKST OG UDVIKLING I HELE DANMARK

– Kapitel 8

Regeringen er optaget af at skabe vækst i hele Danmark.

Der er skabt mange job i Danmark det seneste år, men væksten er fortsat ujævnt fordelt. Danmark virker for mange opdelt i to dele: Én del med vokseværk og virksomheder og én del uden vokseværk.

Regeringen ønsker vækst og udvikling i hele Danmark. Derfor vil vi fjerne barrierer, der bremser væksten og modvirker fremgang i hele landet. Vi vil gennemføre den planlagte modernisering af planloven, så der skabes bedre rammer for kommuner, borgere og virksomheder i hele landet.

Udflytning af statslige arbejdspladser

De statslige institutioner er sat i verden for at løse opgaver til gavn for borgere og virksomheder i hele Danmark. Statens arbejdspladser skal derfor også være fordelt i hele landet. Og selv om statslige arbejdspladser ikke i sig selv er tilstrækkelige til at skabe vækst og udvikling, vil en decentral placering være med til at skabe mere aktivitet i det pågældende område.

Pr. 1. oktober 2016 er der flyttet 1.126 af de besluttede knap 3.900 arbejdspladser. Langt størstedelen af de udflyttede institutioner skal være udflyttet inden udgangen af 2017.

Regeringen vil ved udvidelse af eksisterende eller ved oprettelse af nye statslige institutioner som udgangspunkt placere disse uden for Hovedstadsområdet, medmindre særlige grunde taler imod.

Regeringen vil i 2018 fremlægge forslag til yderligere udflytning af statslige arbejdspladser – baseret på erfaringerne med de allerede besluttede udflytninger.

BoligJobordningen

BoligJobordningen giver et fradrag på op til 6.000 kr. pr. person for serviceydelser i hjemmet såsom almindelig rengøring, vinduespuddning, børnepasning og almindeligt havearbejde. Ordningen giver herudover fradrag på op til 12.000 kr. pr. person til hånd-

værksydelse med et grønt sigte. Der skal tages stilling til om, og i givet fald hvordan, BoligJobordningen videreføres. Regeringen vil i den forbindelse inddrage erfaringer fra andre lande.

Turisme

Danmark er et stort turismeland, og turismeerhvervet spiller en væsentlig rolle for dansk vækst og beskæftigelse både i storbyerne og i landdistrikterne. Turismen er samtidig et globalt væksterhverv, hvor turister stiller stadig større krav til deres destinationer. Regeringen ønsker at styrke dansk turisme, så vi kan tiltrække flere turister, der bruger flere penge og er mere tilfredse med at gæste Danmark.

Regeringen vil styrke turismen gennem en flerstrengt indsats. Vi skal blandt andet have en mere effektiv markedsføring, der er målrettet relevante målgrupper. Vi skal have bedre tilgængelighed, internet og skiltning i Danmark, så turisterne let kan komme til og rundt i Danmark. Der skal skabes bedre turistoplevelser i Danmark. Og turismekapaciteten skal øges, blandt andet ved at den aftalte modernisering af planloven skal gennemføres, ved et højere bundfradrag for udlejning af sommerhus og helårsbolig, og ved at regeringen vil foreslå en udvidelse af realkreditlånegrænsen for sommerhuse fra 60 pct. til 75 pct. Endelig skal Danmark kunne tilbyde konkurrencedygtige turismeprodukter, hvilket kræver gode rammevilkår for turismeerhvervet.

Mulighed for udlændinges køb af sommerhuse i udvalgte kommuner

Danmark har i dag en regel, der forhindrer udlændinge i at købe sommerhuse i Danmark. Regeringen ønsker at bevare denne regel, men vil undersøge mulighederne for forsøgsvist at undtage særligt udvalgte områder.

Bedre dækning med mobil og bredbånd

Regeringen vil udarbejde et telepolitisk udspil med forslag om at modernisere teleforliget fra 1999. Udspillet skal understøtte en markedsbaseret og teknologineutral udrulning og sikre god mobil- og bredbåndsdækning i hele Danmark. Desuden vil regeringen fastsætte ambitiøse dækningskrav ved kommende frekvensauktioner, hvor det kan være til gavn for borgere og virksomheder i områder med dårlig mobil- og bredbåndsdækning.

Planlov

Der er behov for at styrke mulighederne for vækst, beskæftigelse og bosætning i hele Danmark. Derfor vil regeringen gennemføre den aftalte modernisering af planloven, så kommuner, erhvervsliv og borgere får bedre rammer for at udvikle byer, boliger og virksomheder til gavn for hele Danmark. Det vil samtidig understøtte udviklingen uden for de største byer og i landdistrikterne.

Sikring af den private ejendomsret

Regeringen ønsker at sætte borgeren før systemet. Regeringen vil derfor – som aftalt i *Aftale om Danmark i bedre balance* – foretage en undersøgelse af planlovens

ekspropriationsbestemmelser. I forlængelse heraf vil regeringen se positivt på muligheder for at forbedre borgernes retssikkerhed ved ekspropriation.

Salg af statslige campingpladser

Regeringen ønsker, at den offentlige sektor skal koncentrere sig om sine kerneopgaver. Regeringen vil derfor tage initiativ til, at staten påbegynder salg af sine 16 campingpladser.

LAVERE SKAT

– Kapitel 9

Vi vil forbedre familiernes økonomi og skabe tryghed for boligejerne.

Almindelige hårdtarbejdende danskere skal have mere økonomisk luft i hverdagen. Derfor vil vi sikre, at det bedre kan betale sig at arbejde.

Regeringen vil særligt sænke skatten for familier med små arbejdsindkomster. Vi ønsker at fremme et samfund, hvor det bliver lettere at forsørge sig og sine, inden man forpligtes til at afgive en stor del af sin indkomst til at finansiere samfundets udgifter. En høj skat for mennesker med lave arbejdsindkomster er i sig selv en barriere for selvforsørgelse og medvirker til at gøre mennesker afhængige af offentlig hjælp, fordi en høj skat begrænser mulighederne på arbejdsmarkedet.

Der skal være tryghed om boligejernes økonomi, så man ikke skal frygte at blive beskattet fra hus og hjem. Hvis man har råd til at købe en bolig, så skal man også have råd til at blive boende, hvis ens situation i øvrigt ikke ændrer sig.

Regeringen vil sænke skattetrykket (målt ved skattebelastningen). Vi vil arbejde målrettet for, at alle betaler det, de skal.

Regeringen ønsker, at flere kan forstå deres egen skatteberegning, og vil arbejde for at forenkle skattelovgivningen.

Det skal bedre betale sig at arbejde

Regeringen ønsker at lette skatten på arbejde for alle. Skatten i bunden skal sænkes, så det bedre kan betale sig at være i arbejde. Det er ikke rimeligt, hvis den, der går på arbejde, tjener stort set det samme som den, der bliver hjemme med en overførselsindkomst. Det er også dårlig socialpolitik. Det bedste, vi kan gøre for personer uden et arbejde, er at hjælpe dem væk fra passiv forsørgelse og til selvforsørgelse. Så personen kan tage vare på sig selv og sine børn. Og vores samfund hænger ikke sammen, når for få skal forsørge for mange på overførselsindkomster. Samtidig må beskæftigelsesindsatsen være mere nidkær, når fordelene ved at arbejde er for lille. Så skal medarbejdere i jobcentre bruge

ekstra mange kræfter på at kontrollere, om de ledige er reelt jobsøgende. Regeringen vil derfor fremlægge en JobReform.

Vi vil sænke skatten for de laveste arbejdsindkomster, så gevinsten ved lavtlønnet arbejde bliver større. JobReformen skal give hele samfundet et mærkbart løft og få mange mennesker ud af offentlig forsørgelse og ind i fællesskabet.

En ny jobpræmie

Regeringen vil snarligt fremsætte lovforslag om indførelse af en midlertidig særlig jobpræmie målrettet langtidsledige, der kommer i arbejde. Jobpræmien skal styrke tilskyndelsen til beskæftigelse for langtidsledige, som kan have brug for en ekstra hånd for at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Færre skal betale topskat

Regeringen ønsker at reducere marginals-katten, og at topskatten skal spille en langt mindre rolle end i dag, fordi den koster vækst og beskæftigelse. Regeringen vil til brug for forhandlingerne om JobReform II fremlægge forslag, der markant mindsker antallet af danskere, der betaler topskat.

Tryghed for boligejerne

Ingen må opleve at blive beskattet ud af sin bolig. Hvis man har råd til at købe en bolig, så skal man også have råd til at blive boende, hvis ens situation i øvrigt ikke ændrer sig.

Der er indgået en bred politisk aftale om et nyt vurderingssystem. Aftalepartierne er enige om at sigte efter hurtigt og senest inden 3. behandlingen af lovgivning om det nye ejendomsvurderingssystem at indgå en aftale om tryghed om boligbeskatningen.

Derfor vil regeringen i starten af det nye år fremlægge et justeret forslag til en ny boligbeskatning med afsæt i udspillet *Tryghed for boligejerne*. Indtil de nye regler træder i kraft, vil regeringen opretholde fastfrysningen af ejendomsværdiskatten og fortsat fastfryse beskatningsgrundlaget for grundskylden for boligejerne. Dermed vil boligejere i kommuner med uændret grundskyldspromille betale det samme i grundskyld i kroner og øre i de kommende år, som de gjorde i 2015 og 2016. Det vil skabe tryghed for boligejerne.

Et nyt skattevæsen

Et bredt flertal af Folketingets partier har aftalt en fælles forståelse om nødvendigheden af at opbygge et nyt skattevæsen. Flere alvorlige sager har svækket borgernes og virksomheders tillid til skatteforvaltningen. Samtidig har skatteforvaltningen væsentlige strukturelle udfordringer. Det kan hverken regeringen eller borgere og virksomheder leve med. Derfor vil vi frem mod 2020 investere massivt i blandt andet flere medarbejdere og ny it i skattevæsenet.

Regeringen vil bekæmpe skatteunddragelse. Det er uacceptabelt, når nogen snyder fællesskabet.

Målet er et moderne og effektivt skattevæsen, som fokuserer på borgernes behov og retssikkerhed.

FLEKSIBELT OG EFFEKTIVT ARBEJDSMARKED

– Kapitel 10

Langt flere skal forsørge sig selv.

Regeringen vil flytte tusindvis væk fra offentlig forsørgelse og over i beskæftigelse. Det har stor menneskelig værdi, når flere oplever, at de kan bidrage på arbejdsmarkedet, hvor deres indsats er værdsat og skaber værdi.

Arbejdsmarkedet er under forandring. Den teknologiske udvikling stiller store krav til en dynamisk og omstillingsparat arbejdsstyrke. Danmark har et godt udgangspunkt.

Den danske model betyder, at vi har et fleksibelt og effektivt arbejdsmarked, som bidrager til at gøre os konkurrencedygtige i en stadig mere globaliseret verden. Men vi skal sørge for, at alle stadig kommer med.

Beskæftigelsessystemet skal give mening. Vi skal fortsætte med at stille krav til, at den enkelte yder sit bedste for at komme i arbejde. Vi skal også stille krav til de offentlige myndigheder. De skal have kompetencer og redskaber til at hjælpe de personer, som yder en reel indsats, i job. Samtidig er det centralt med et godt arbejdsmiljø for dem, som er i arbejde.

Regeringen vil fortsætte det konstruktive trepartssamarbejde med arbejdsmarkedets parter om væsentlige samfundsudfordringer, herunder styrket og mere målrettet voksen- og efteruddannelse. De, der aldrig fik en uddannelse, skal have mulighed for at komme med på vognen senere i livet. Og de, der har brug for nye eller opdaterede kompetencer for at kunne holde fast på et arbejdsmarked i forandring, skal have relevante muligheder for det.

Lidt senere tilbagetrækning

Det er glædeligt, at danskerne lever længere end forudsat, men det betyder også, at reguleringen af aldersgrænserne er kommet bagud. Enhver ansvarlig regering må tage bestik af situationen, når levetiden stiger. Regeringen vil med afsæt i udspillet *DK2025 – Et stærkere Danmark* komme med et nyt oplæg om tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Vi vil bede dem, der kan, om at blive lidt længere tid på arbejdsmarkedet. Personer, som er nedslidte, vil fortsat have gode muligheder for at trække sig tilbage.

Øget opsparing til en tryk alderdom

Det danske pensionssystem fremhæves ofte som et af verdens bedste. Det hviler på tre søjler: folkepensionen, arbejdsmarkedspensioner og ATP samt frivillige pensioner. Det er et solidt og trygt pensionssystem, men det kan forbedres. Mange danskere sparer slet ikke op – eller sparer for lidt op – til deres alderdom. Det er uhensigtsmæssigt for den enkelte og for fællesskabet. Desuden betyder samspillet med offentlige ydelser, at pensionsopsparing i visse tilfælde ikke kan betale sig. Regeringen vil gennemføre en pensionsreform.

Beskæftigelsesindsats

Den gennemførte refusionsreform har styrket kommunernes økonomiske tilskyndelse til hurtigst muligt at bringe personer på offentlig forsørgelse i ordinær beskæftigelse. I forlængelse heraf arbejder regeringen nu på at tilvejebringe en mere enkel og ubureaukratisk udmøntning af beskæftigelsespolitikken – med respekt for de indgåede forlig på området.

I aftale om kommunernes økonomi for 2017 er det aftalt at gennemføre en gennemgribende forenkling af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Samtidig indgår det i Aftale om et tryggere dagpengesystem, at der skal ske en gennemskrivning af lov om arbejdsløshedsforsikring.

Regeringen ønsker et beskæftigelsessystem, som understøtter, at ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet. Regeringen ønsker en yderligere forenkling og effektivisering af beskæftigelsessystemet.

Trepartsdrøftelser om voksen- og efteruddannelse

Et arbejdsmarked med en større grad af automatisering, deleøkonomi og robotteknologi stiller store krav til omstillingsparathed i arbejdsstyrken. Det kræver både en indsats fra den enkelte, men også gode muligheder for livslang læring, så kompetencerne kan blive udbygget og opdateret i takt med arbejdsmarkedet udvikler sig.

Det er aftalt, at næste trepartstema skal omhandle voksen- og efteruddannelse. Fokus vil være på at styrke og målrette mulighederne for ufaglærte og faglærte.

Ansvarlig indvandring af arbejdskraft

Muligheden for at rekruttere højt kvalificerede og dygtige medarbejdere er en forudsætning for, at danske virksomheder kan klare sig i den internationale konkurrence. Regeringen vil styrke danske virksomheders adgang til relevant udenlandsk arbejdskraft med særlig fokus på arbejdsmarkedets behov.

Regeringen har en ambition om et bedre myndighedssamarbejde, der skal understøtte en strømlinet og effektiv modtagelse af den udenlandske arbejdskraft.

Der er på det danske arbejdsmarked tradition for, at løn- og arbejdsvilkår aftales mellem arbejdsmarkedets parter. Udenlandske firmaer skal leve op til dansk lovgivning og de danske regler. Og udenlandske lønmodtagere skal arbejde under de løn- og arbejdsvilkår, der gælder i Danmark.

Ny ferielov

Regeringen vil fremsætte et udspil til et nyt feriesystem, hvor ferie kan afholdes i takt med, at den optjenes, så dansk lovgivning bliver EU-medholdelig. Lovforslaget vil være baseret på anbefalingerne fra Ferielovsudvalget.

Et mere moderne arbejdsskadesystem

Arbejdsskadesystemet er ikke grundlæggende reformeret siden slutningen af 1970'erne, og det er præget af en række udfordringer. Fastholdelsesindsatsen er mangelfuld og ukoordineret, nogle tilskadekommande overkompenseres, og sagsbehandlingstiderne er for lange som følge af et kompliceret regelsæt. Regeringen vil – med udgangspunkt i de anbefalinger til et moderne arbejdsskadesystem, som et ekspertudvalg fremlagde i december 2014 – drøfte arbejdsskadesystemets indretning med arbejdsmarkedets parter og herefter komme med et oplæg til et nyt og mere moderne arbejdsskadesystem.

INFRASTRUKTUR DER SKABER VÆKST

– Kapitel 11

Vi ønsker en effektiv infrastruktur, som binder Danmark sammen. Så borgerne lettere kan komme på arbejde og besøge familie og venner. Så virksomhederne og deres kunder hurtigt kan få transporteret deres varer. Det vil lette danskernes dagligdag og fremme vækst og arbejdspladser.

En stærk infrastruktur er en forudsætning for at tiltrække virksomheder og skabe vækst i hele Danmark.

Flere midler til investeringer i bedre infrastruktur

I de seneste ti år er der igangsat mange nye transportprojekter, og investeringsniveauet er derfor højt. Der er i de kommende år meget begrænset plads til nye store transportinvesteringer, hvis der ikke bliver tilvejebragt flere midler til investeringer. Regeringen ønsker derfor i forbindelse med de politiske forhandlinger om løsning af udfordringerne frem til 2025 at finde et grundlag for at øge rammen for de offentlige investeringer.

Regeringen ønsker at gennemføre flere samfundsøkonomisk fornuftige investeringer i bedre infrastruktur. Det kan f.eks. være en ny midtjysk motorvej, en havnetunnel i København, en forlængelse af Hillerødmotorvejen og en motorvej til Kalundborg. Af disse projekter foreligger der i dag kun et færdigt beslutningsgrundlag for Kalundborgmotorvejen. Regeringen vil derfor tilvejebringe et beslutningsgrundlag for de øvrige projekter.

Regeringen ønsker at bygge videre på erfaringerne fra projektet for bygning af Kronprinsesse Marys Bro ved Frederikssund og undersøge mulighederne for hel eller delvis brugerfinansiering af konkrete nye infrastrukturprojekter.

Regeringen vil herudover investere i digital infrastruktur. Nye generationer af NemID, NemLog-in og Digital Post skal gøre det trygt og sikkert for borgere og virksomheder at være i digital kontakt med hinanden og med de offentlige myndigheder.

Ny midtjysk motorvej

En ny midtjysk motorvej vil kunne bidrage til at skabe ny mobilitet i Midt-, Vest- og

Sydjylland og til at aflaste den østjyske motorvej E45. Regeringen vil i 2017 tage initiativ til at få undersøgt en ny midtjysk motorvej. Der gennemføres en forundersøgelse på strækningen fra Hobro over Viborg til Give og en VVM-undersøgelse på strækningen Give-Billund-Haderslev.

Bedre fremkommelighed på den østjyske motorvej E45

Regeringen vil forbedre fremkommeligheden på den østjyske motorvej. Det er afsat 500 mio. kr. på finansloven for 2017 til at udbygge motorvejsstrækningen mellem Aarhus og Skanderborg. I de kommende år skal fremkommeligheden også forbedres på andre strækninger af E45.

Undersøgelse af havnetunnel

Med finanslovaftalen for 2017 er der afsat et statsligt bidrag til en forundersøgelse af en østlig ringvej i København (havnetunnel). Undersøgelsen vil blandt andet belyse finansieringsmulighederne.

Undersøgelse af forlængelse af Hillerød-motorvejen

Hillerødmotorvejens forlængelse fra Allerød til Hillerød er en motortrafikvej, som for størstedelens vedkommende er udlagt som 2+1-vej. Der er stor trængsel på strækningen på hverdage.

Regeringen vil gennemføre en VVM-undersøgelse af en udvidelse af den eksisterende motortrafikvej til en 4-sporet motorvej på hele strækningen.

Højere hastighedsgrænse

Regeringen vil undersøge, om hastighedsgrænserne på en trafiksikkerhedsmæssigt forsvarlig måde kan forhøjes til 120 eller 130 km/t. på nogle motorvejsstrækninger og forhøjes til 90 km/t. på nogle landevejsstrækninger.

Elektrificering af jernbanen

Regeringen vil i de kommende år investere i en elektrificering af jernbanen på strækningerne Fredericia-Aalborg og Roskilde-Kalundborg. Strækningen Ringsted-Rødby elektrificeres som led i Femern-projektet. Elektrificeringen giver mulighed for at anvende moderne eldrevne tog, som vil nedbringe rejsetiden og gavne miljø og klima.

Udbud af togtrafikken

Regeringen ønsker, at den danske jernbanetrafik i højere grad indrettes efter kundernes behov. Målet er en markedsorienteret og effektiv jernbane med rimelige priser og med tog, der kører til tiden i hele landet.

Der er gode erfaringer med udbud af togtrafik i Midt- og Vestjylland, hvor det i dag er Arriva, der kører. Regeringen ønsker en markant udvidelse af brugen af udbud i jernbanetrafikken. På kort sigt ved at udvide det kommende genudbud i Midt- og Vest-

jylland, så det omfatter en større del af togtrafikken. På længere sigt gennem en samlet plan for udbud af togtrafikken i Danmark.

Regeringen vil i 2017 indkalde Folketingets partier til forhandling med henblik på en samlet plan for at udvikle en moderne, effektiv og markedsorienteret jernbane.

Transport og digitale teknologier

I Nordjylland starter et forsøg med Rejseplanen, der samtænker forskellige kollektive og private transportformer, når kunden søger efter en rejse.

Regeringen ønsker – blandt andet med udgangspunkt i forsøget i Nordjylland – at fremme digitale løsninger i andre dele af landet, som samtænker det kollektive trafiktilbud med f.eks. taxi og delebiler.

Deregulering af taxilovgivning

Regeringen ønsker en deregulering af taxilovgivningen, som kan fremme innovation og skabe konkurrence i erhvervet på priser og bedre service. En deregulering af taxi-markedet vil desuden medføre teknologisk innovation på taxiområdet, der vil føre til en bedre udnyttelse af biler, der anvendes til persontransport med positive konsekvenser for trængsel og miljø. Regeringen vil derfor fremlægge forslag til en ny taxilovgivning, som fremmer konkurrencen på markedet for persontransport gennem ophævelse af antalsbegrænsningen på tilladelser til taxikørsel og gennem teknologineutrale krav til kontrol og forbrugerbeskyttelse samt fjernelse af unødige adgangsbarrierer til erhvervet.

EN FOKUSERET OG FREMSYNET UDENRIGSPOLITIK

– Kapitel 12

Danmark er en lille, åben økonomi i en verden, der på mange måder befinder sig i en brydningstid. Det er en afgørende tid, hvor der sker store forskydninger i både magtforhold og sikkerhedsbillede. Samtidig er det en verden, der stadig byder på mange positive muligheder for et land som Danmark. Derfor skal vi fortsætte med at være godt rustet til den stigende internationalisering af markederne. Det vil styrke vores velstand.

Men vores sikkerhed er truet. I Danmarks og Europas nærområder er truslerne fra terrorisme og skrøbelige stater meget reelle. Rusland truer med sine handlinger den europæiske sikkerhedsorden. Det er en ny virkelighed, som vi aktivt skal forholde os til.

Regeringen vil styrke det danske engagement internationalt for at sikre danske interesser og gøre det muligt at påvirke den globale udvikling i en mere stabil og bæredygtig retning.

Danmark skal i sit internationale arbejde bruge hele værktøjskassen fra militære og civile indsatser til diplomati, udvikling og handel.

Udenrigs- og sikkerhedspolitisk strategi

Regeringen vil i foråret 2017 fremlægge den første udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi. Den vil komme til at udgøre et helt centralt værktøj i forhold til at styrke koordinationen, samtænkningen og prioriteringen af vores udenrigspolitiske indsatser. Strategien skal også bruges til bedre at tænke indsatser sammen på de politikområder, der har både udenrigs- og indenrigspolitiske aspekter: Terrorområdet, migration, digitalisering og innovation er oplagte eksempler. Det bliver en strategi, som regeringen vil lægge åbent frem til drøftelse med Folketinget og med offentligheden.

Danmark som international partner

Vi skal udvikle samarbejdet med vores allierede, ikke mindst USA og vores nærmeste europæiske partnere. Vi skal udnytte det nordiske samarbejde bedre til at promovere nordiske løsninger og værdier i verden, herunder søge at oprette flere repræsentationer sammen med andre nordiske lande. Vi skal udbygge det strategiske partnerskab, vi har med Kina. Vi skal styrke eksisterende partnerskaber med Japan og Sydkorea og etablere nye partnerskaber med de vigtigste vækstøkonomier.

Danmark er som en åben økonomi og et internationalt orienteret land stærkt afhængig af et velfungerende internationalt samarbejde i multilaterale organisationer og sammenhænge. Det gælder i EU, NATO, FN, WTO og Norden. Det forudsætter stærke og dynamiske multilaterale organisationer, institutioner og systemer, som arbejder effektivt og formår at tilpasse sig ændrede globale og regionale vilkår. Regeringen vil aktivt arbejde for reformer i det multilaterale samarbejde og i de enkelte organisationer, så de hele tiden er i stand til effektivt at levere konkrete og efterspurgte resultater.

Danmarks kandidatur til FN's Menneskerettighedsråd i 2019-21 vil være en oplagt mulighed for at markere dansk politik på rettigheder og værdier.

Danmark skal fortsætte med at bidrage aktivt til internationale militære operationer og stabiliseringsopgaver. Det gælder indsatser i vores nærområde som i Baltikum med NATO's fremskudte forsvar, og det gælder indsatser som i Irak og Syrien, hvor vi bekæmper terrorbevægelsen, ISIL, sammen med vores allierede.

Mere dansk eksport

I varetagelsen af danske interesser står dansk eksport centralt. Regeringen vil arbejde aktivt for at øge dansk eksport med yderligere udbredelse af danske styrkepositioner. Det kan være både i form af viden, danske løsninger gennem myndighedssamarbejde og teknologiske førerpositioner f.eks. på det grønne område og sundhed. Med et stærkt engagement i udlandet kan vi både fremme en mere stabil og bæredygtig retning, samtidig med at vi fremmer dansk eksport og danske løsninger. Regeringen ønsker, at Danmark skal være et attraktivt land at investere i, og vi vil arbejde for at tiltrække flere udenlandske investeringer. Danmark skal være rustet til den hårde internationale konkurrence, både herhjemme og ude i verden.

Udviklingspolitik

Danmarks udviklingsbistand udgør 0,7 pct. af BNI i overensstemmelse med FN's målsætning.

Med afsæt i den kommende udviklingspolitiske strategi skal Danmark fortsat være en markant global aktør og levere udviklingsbistand, der gør en forskel. I en verden i forandring kræver det, at vi tænker nyt. Vi skal i langt højere grad inddrage erhvervslivet og skabe økonomisk frihed i udviklingslandene.

Vi skal bidrage til at præge den globale udvikling frem mod 2030. Derfor står FN's Verdensmål centralt i dansk udviklingspolitik med fokus på de mål, hvor Danmark har særlige styrker. Vi skal samtænke alle vores instrumenter og inddrage al vores samfunds viden for at løfte de store opgaver.

Vi skal bruge de offentlige bistandskroner til at få erhvervsliv, fonde, organisationer og vidensmiljøer med ud i verden. Udviklingsbistand alene skaber ikke job og bæredygtig

vækst, men sammen med private investeringer kan vi skabe nye resultater. Det er også udviklingslandenes ønske. Handel og udvikling hænger uløseligt sammen. Udvikling giver også forretningsmuligheder for danske virksomheder.

Migration er en særlig stor udfordring, hvor vi skal tage mange instrumenter i brug på samme tid. Vi skal forbedre leveforholdene i flygtninges nærområder. Og vi skal forebygge migration gennem udvikling, investeringer og handel. Når vi hjælper et land med dets udvikling, skal vi også stille krav om tilbagetagelse af dets egne statsborgere. Noget for noget er et sundt princip i udviklingssamarbejdet. Mange af vores europæiske partnere har samme tilgang, og vi skal i fællesskab lægge det nødvendige pres.

I flere af verdens brændpunkter foregår en systematisk forfølgelse af kristne minoriteter. Regeringen vil have et særligt fokus på at styrke det internationale samarbejde for at beskytte disse minoriteter.

Regeringen vil fuldt ud udnytte mulighederne for at finansiere udgifter til modtagelse af asylansøgere via udviklingsbistanden i overensstemmelse med hidtidig praksis. Hjælp i nærområderne er en central udviklingspolitisk prioritet blandt andet i lyset af flygtninge- og migrantstrømmen til Europa. Flere flygtninge kan hjælpes for de samme penge via udviklingsbistanden i nærområderne end i Danmark. Med finansloven for 2017 er der afsat 2.375 mio. kr. i 2017 til humanitær bistand, herunder til nærområderne. Der sker ligeledes en styrkelse af indsatsen i 2016, så nærområdeindsatsen i alt styrkes med 1 mia. kr. i 2016-2017. Styrkelsen på 1 mia. kr. går ubeskåret til nærområdeindsatsen, herunder især i Syrien og omkringliggende lande.

DANMARK I EUROPA

– Kapitel 13

Danmark er historisk, politisk og økonomisk nært forbundet til det europæiske samarbejde. To tredjedele af vores eksport går til vores europæiske naboer. EU-medlemskabet er en stor fordel for Danmark. Det vil det også være fremover. Globaliseringen og nye, stærke økonomier stiller os over for væsentlige udfordringer, som EU's medlemslande bedst løser i fællesskab. Regeringen vil arbejde aktivt for at varetage Danmarks interesser gennem et stærkt europæisk samarbejde.

Reformere EU indefra

EU-samarbejdet er udfordret, blandt andet fordi massive flygtninge- og migrantstrømme har sat de ydre grænser under pres og på grund af Storbritanniens beslutning om at forlade EU. Vi skal værne om det europæiske samarbejde ved at reformere det indefra. Regeringen vil arbejde for et stærkt, slankt og effektivt EU, der respekterer nærhedsprincippet og koncentrerer sig om de udfordringer, som medlemslandene bedst kan løse i fællesskab. Beslutningerne skal træffes så tæt på borgerne som muligt, og EU bør afholde sig fra at regulere der, hvor medlemsstaterne selv bedre kan nå de samme mål.

Økonomi, indre marked og frihandel

Det europæiske samarbejde skal styrkes på de områder, som har størst betydning for Danmarks muligheder for at klare sig i den globale konkurrence. Regeringen vil arbejde for et stærkt fokus på at skabe vækst og arbejdspladser. Det skal blandt andet ske gennem et bedre fungerende indre marked, herunder et indre marked for energi og et digitalt indre marked og et fortsat fokus på strukturreformer i medlemslandene, der kan sikre et konkurrencedygtigt Europa. Regeringen vil arbejde imod protektionisme og for stærke EU-handelsaftaler med blandt andet Japan og USA. EU må ikke lukke sig om sig selv.

Velfærdsydelse

Regeringen støtter arbejdskraftens frie bevægelighed. Den er en hjørnesteen i det indre marked og en forudsætning for vækst og beskæftigelse i Europa og Danmark. EU skal ikke udvikle sig i retning af en social union. Reglerne skal være baseret på sund fornuft og rimelighed. Vi ønsker et EU, hvor folk kan søge derhen, hvor der er ledige job og ikke,

hvor der er sociale ydelser at få. Velfærdsydelse skal så vidt muligt forblive i Danmark og gå til dem, som arbejder, bor og bidrager til Danmark i en længere periode.

Schengen

Schengen-samarbejdet gør det muligt for borgere og virksomheder at rejse frit over grænser i Europa og Norden. De frie rejsemuligheder inden for Schengen forudsætter dog, at der er styr på de ydre grænser. Regeringen støtter derfor en styrkelse af kontrollen med de ydre grænser og fælles kontrolsystemer. Danmark skal indrette sin kontrol på og ved de danske grænser i overensstemmelse med Schengen-reglerne.

Europol

En effektiv bekæmpelse af kriminalitet og terrorisme kræver et tæt europæisk politisamarbejde. Derfor ønsker regeringen at sikre, at Danmark fastholder en så tæt tilknytning til Europol som muligt, når Danmark fra 1. maj 2017 på grund af retsforbeholdet ikke længere kan deltage fuldt ud i politisamarbejdet. Det er vigtigt for danskernes tryghed og sikkerhed.

Brexit

Regeringen respekterer, at Storbritannien ved en folkeafstemning har valgt at forlade EU, men ser gerne, at EU og Storbritannien fastholder et meget tæt samarbejde fremadrettet. En aftale om Storbritanniens udmeldelse og det fremtidige forhold til EU skal bygge på en balance mellem rettigheder og pligter. Under de forhandlinger, som EU vil have med Storbritannien, vil regeringens hovedfokus være på at varetage Danmarks interesser. Derfor har regeringen nedsat en task force, der skal kortlægge danske interesser og overvåge, at der i forhandlingerne tages hensyn til danske virksomheder og borgere, der handler med Storbritannien, har bosat sig i landet, eller som er i direkte konkurrence med britiske virksomheder i det indre marked.

NATIONAL SIKKERHED

– Kapitel 14

Vi står over for et trusselsbillede, som er markant anderledes i forhold til for få år siden. Fra terrorisme og skrøbelige stater samt et Rusland, der skaber ny usikkerhed i Europa. Samtidig står Danmark over for markante udfordringer på cyberområdet og i Arktis.

Regeringen vil på den baggrund sikre et substantielt løft ved at tilføre flere midler til Forsvaret i den kommende aftale på forsvarsområdet, der dækker perioden efter 2017. Det skal føre til en styrkelse af Forsvaret, herunder Forsvarets robusthed og udholdenhed. Der er behov for fortsat at udvikle militære kapaciteter, der er fleksible og anvendelige på hele opgavespektret.

Et stærkt dansk forsvar skal garantere Danmarks og de øvrige dele af Rigsfælleskabets suverænitet. Regeringen vil følge op på anbefalingerne i analysen om Forsvarsministeriets fremtidige opgaveløsning i Arktis for at styrke og udvikle indsatsen på blandt andet overvågning, havmiljø samt eftersøgnings- og redningsberedskab, samt arbejde for at etablere et frivilligt beredskab i Grønland.

Danmark skal yde et væsentligt bidrag til, at NATO fortsat er verdens stærkeste forsvarsalliance. Danmark skal opretholde sin status som kerneland i NATO og styrke sin evne til at operere i alliance-sammenhæng.

Danmark skal fortsætte med at bidrage aktivt i internationale militære operationer og stabiliseringsopgaver for at medvirke til øget sikkerhed og for at udnytte dansk Forsvars effektivitet og evne til at arbejde sammen med vore allierede. Blandt andet vil regeringen have en markant dansk deltagelse i NATO's fremskudte forsvar i Baltikum, og regeringen vil sikre, at Danmark også i de kommende år vil være blandt de nationer, der yder de relativt set største bidrag til den amerikansk ledede koalitions militære kampagne mod ISIL i Irak og Syrien.

Beredskabet

Et stærkt og robust beredskab er vigtigt for Danmarks sikkerhed og tryghed. Derfor vil regeringen sikre, at Beredskabsstyrelsen fortsat har centre i alle dele af landet i overensstemmelse med aftalen fra 2016 om redningsberedskabet. Et stærkt kommunalt

redningsberedskab suppleret af et stærkt statsligt overbygningsberedskab bidrager samlet til et mere robust dansk redningsberedskab.

Cyber- og informationssikkerhed

Der er i stigende grad trusler om cyberangreb mod danske myndigheder og private virksomheder. Vi skal styrke vores værn mod den trussel. Derfor vil regeringen igangsætte arbejdet med en ny strategi for cyber- og informationssikkerhed, som skal gøre danske myndigheder og private aktører inden for centrale sektorer parate til at beskytte den danske digitale infrastruktur.

Veteraner

Vi skylder vores danske veteraner en stor tak for deres kæmpe indsats ude i verden for at forsvare danske interesser og være et værn mod usikkerhed hjemme i Danmark. Regeringen vil som aftalt med finansloven 2017 støtte de veteraner, som har brug for en hjælpende hånd, med behandling, jobtilskud og bedre rådgivning. Det vil ske med tæt inddragelse af veteranernes organisationer samt i samarbejde med kommunerne. Regeringen vil arbejde for at involvere veteranerne mere i arbejdet. Den særlige forståelse veteraner med problemer møder, når de får professionel hjælp af en anden tidligere udsendt, er en fordel for alle parter. Regeringen vil arbejde for, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring nedbringer sagsbehandlingstiden på veteranområdet mest muligt.

Terrorbekæmpelse

ISIL og en række andre kyniske terrorgrupper er årsag til, at den internationale terrortrussel fortsat er meget aktuel. Terrorgruppernes omfattende propaganda bidrager til radikaliserings af unge muslimer i både Mellemøsten, det nordlige Afrika og Europa. Europa har det seneste år oplevet voldsomme terrorangreb.

Vi ved, at der er personer, som har intention om og kapacitet til at begå terrorangreb i Danmark. Vi vil ikke tolerere, at folk bosat i Danmark deltager i ISIL's kamp mod vores grundlæggende værdier, i målrettede overgreb mod civile og i ekstremistisk propaganda. Vi skal sikre vores samfunds modstandskraft mod terror. Og det er afgørende for regeringen, at vi i den forbindelse har og fastholder den rigtige balance mellem hensynet til en effektiv terrorbekæmpelse og hensynet til borgernes retssikkerhed.

Logning

Politiet skal have effektive og moderne efterforskningsredskaber, så de kan bekæmpe kriminalitet og beskytte os alle. Regeringen vil derfor i begyndelsen af 2017 fremlægge nye regler om logning, der målrettet skal styrke politiets muligheder for at opklare kriminalitet, og som ikke vil pålægge telebranchen for mange byrder.

Politi og efterretningstjenester

Regeringen vil sikre, at politi og efterretningstjenester har de rette redskaber til at imødegå og bekæmpe terror. Vi skal fortsat med fast hånd sætte ind over for religiøs

radikalisering og ekstremisme. Vi skal sikre, at alle relevante danske ressourcer bliver udnyttet bedst muligt i kampen mod terror.

Evaluering af PET-loven

Regeringen ønsker, at der er klare og tidssvarende regler for PET's virksomhed, og at der er en ordentlig og balanceret kontrol med tjenesten. Det er med til fortsat at understøtte danskernes tillid til PET's arbejde.

Regeringen vil med inddragelse af uafhængige efterretningseksperter, Tilsynet med Efterretningstjenesterne og PET udarbejde en rapport om erfaringerne med PET-loven. Rapporten skal blandt andet indeholde en evaluering af lovens betydning for kvaliteten og effektiviteten af PET's opgavevaretagelse, samt om tilsynet har den fornødne styrke og kompetence. Evalueringen skal være færdig den 1. januar 2018.

Antiradikalisering

Negative kræfter fra ekstremistiske miljøer – både i og uden for Danmark – udfordrer sikkerheden og sammenhængskraften i vores samfund. Regeringen vil målrettet bekæmpe de mørke kræfter, der ønsker vold, had og undertrykkelse. Vi skal insistere på at leve et frit liv. Det er noget, vi skal kæmpe for og beskytte. Derfor er der brug for en ekstra indsats, så vi kan forebygge og bekæmpe den radikalisering, som er en af de største trusler mod vores fællesskab. Med finanslovsaftalen for 2017 er der taget et væsentligt skridt. Der er afsat midler i de kommende år til en styrkelse af indsatsen vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af radikalisering.

EN TRYG RETSPOLITIK

– Kapitel 15

Danmark skal være et trygt og sikkert land. Danskerne skal kunne færdes frit i alle dele af landet. Det er en forudsætning for at kunne udleve den personlige frihed.

Når kriminelle bryder love og regler, udviser de disrespect for det fælles på bekostning af den enkelte danskers tryghed og frihed. Derfor vil regeringen stramme kursen over for kriminalitet. Straffene for personfarlig kriminalitet skal skærpes, og indsatsen mod organiseret kriminalitet skal styrkes.

Rocker- og bandemedlemmers rå og hensynsløse kriminalitet udfordrer vores samfunds grundlæggende værdier. Det skal stoppes. Derfor vil regeringen styrke indsatsen mod rocker- og bandemedlemmers kriminalitet. Vi vil sætte hårdt mod hårdt. Og samtidig vil vi bekæmpe den kriminelle fødekæde og modarbejde rekrutteringen af nye rocker- og bandemedlemmer.

Menneskehandel er vores tids slaveri. Vi skal slå hårdt ned på skruppelløse bagmænd, som kynisk udnytter mennesker i de mest sårbare situationer. Og vi skal hjælpe og beskytte de mennesker, som havner i menneskehandlernes hænder.

Seksuelle overgreb mod børn er en modbydelig krænkelse, vi som samfund ikke vil tolerere. Straffen skal være hård, og vi vil afskaffe forældelsesfrister, så gerningsmanden ikke kan undslippe sin straf.

Borgernes og virksomhedernes retssikkerhed skal forbedres. Forholdet mellem stat og borger skal være båret af grundlæggende retssikkerhedsprincipper, fairness og ordentlighed.

Sikkerhed og retssikkerhed skal gå hånd i hånd. Der skal være en balance.

Politi

Et stærkt politi giver et trygt Danmark. Sidste års aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi i 2016-2019 understøtter derudover et moderne, effektivt og omstillingsparat politi. Et politi, der både kan sætte ind over for den kriminalitet, der rammer borgerne i hverdagen, og den organiserede, komplekse og grænseoverskridende

kriminalitet. Aftalen sikrer også Danmark et styrket værn mod terror. Der vil også i årene fremover være behov for at styrke dansk politi.

Regeringen vil placere den nye politiskole i Herning. En nybygget politiskole imødekommer politiets fremtidige behov, og placeringen i Herning bidrager til en bedre balance mellem landsdelene.

Regeringen vil øge optaget af politielever over de kommende år. Der optages 600 politistuderende i 2017 samtidig med, at der vil blive uddannet 345 politikadetter, som målrettet uddannes til opgaver som bevogtning, transport- og udsendelsesopgaver, grænsekontrol mv.

Grænsekontrol

Fri bevægelighed på tværs af EU-landenes indre grænser er en stor fordel for virksomheder og borgere. Men det forudsætter, at der er styr på EU's ydre grænser, og at politi og andre myndigheder har tilstrækkelige og effektive redskaber til at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet og gribe ind over for illegale migranter.

Regeringen vil arbejde for at opretholde den nuværende midlertidige grænsekontrol, så længe der ikke er styr på Europas ydre grænser. Såfremt det bliver nødvendigt, vil regeringen intensivere kontrollen i de grænsenære områder.

Nødbremse

Danmark skal ikke igen opleve en ukontrolleret strøm af flygtninge og migranter, som vi oplevede i efteråret 2015. Der vil blive indført en nødbremse, så vi kan afvise asylansøgere ved grænsen, hvis der opstår en krisesituation, som sætter de danske grænser under pres.

Retfærdighedspakke

Regeringen vil sætte fokus på ofre for forbrydelser og øge retfærdigheden for den enkelte. Vi vil afskaffe de forældelsesfrister, der forhindrer, at børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, kan rette krav mod offentlige myndigheder, og at et strafferetligt ansvar kan gøres gældende over for den person, der har forgrebet sig på barnet. Mulighederne for ofres adgang til erstatning og godtgørelse skal forbedres.

Straffelovskommission

Vores straffesystem baserer sig på den oprindelige straffelov fra 1933 og bygger delvist på den gammeldags opfattelse, at materielle værdier er vigtigere end menneskeliv. Regeringen ønsker en ny og mere tidssvarede straffelov, som i højere grad er i overensstemmelse med danskernes retsfølelse med større fokus på personfarlig kriminalitet.

Regeringen vil derfor nedsætte en straffelovskommission, som blandt andet får til opgave at se på de generelle principper for strafudmåling, herunder anvendelsen af kumulation i strafudmålingen (strafferabat) i relation til blandt andet gentagen kriminalitet,

samt forholdet mellem strafferammer og strafniveauer i sager om forskellige kriminalitetstyper, f.eks. personfarlig kriminalitet og økonomisk kriminalitet. Kommissionen skal desuden overveje brugen af prøveløsladelser, ligesom der også skal ske et nærmere eftersyn af brugen af samfundstjeneste. Herudover skal kommissionen foreslå en modernisering af straffeloven, som tager højde for et nutidigt kriminalitetsmønster og beskytter borgeren i nutidens digitale verden.

Strafskærper

Skydevåben skal væk fra vores gader. Straffen for ulovlig besiddelse af skydevåben – herunder for rocker- og bandemedlemmer – skal være markant. Med finanslovsaftalen for 2017 hæver vi minimumsstraffen for ulovlig våbenbesiddelse fra 1 års fængsel til 2 års fængsel.

Rocker- og bandepakke

Der skal slås hårdt ned på rocker- og bandemedlemmers kriminalitet. Derfor vil regeringen fremlægge en ny rocker- og bandepakke, hvor vi sætter effektivt ind med konsekvens og hårdere straffe. Kontrollen med rockere og bandemedlemmer skal styrkes. Muligheden for prøveløsladelse skal begrænses. Og vi skal gøre, hvad der er muligt for at undgå, at rockerborge spreder frygt i lokalsamfundene.

Udsatte boligområder

Regeringen vil føre en målrettet forbyggende indsats over for udsatte boligområder. Sociale tiltag skal hjælpe de unge videre til en bedre fremtid, og vi skal gøre, hvad der er muligt for at politiet kan komme ubesværet ud alle steder. Lovlydige borgere skal trygt og sikkert kunne bevæge sig uden for deres hjem. Myndighederne skal kunne udføre deres arbejde. Vi vil ikke tolerere, at der er dele af Danmark, hvor myndighederne og danske love ikke respekteres.

Kriminalforsorgen

Regeringen ønsker at skabe gode rammer for udviklingen af en bedre og mere effektiv kriminalforsorg.

Indsatte i landets fængsler skal overholde reglerne. Og det skal have konsekvens, hvis man ikke accepterer vilkårene. Vi vil ikke tolerere vold og trusler mod fængselsbetjente, som løfter en stor og vigtig opgave hver eneste dag. Kriminalforsorgens ressourcer skal prioritere indsatte, som reelt ønsker at forlade den kriminelle løbebane.

Det store antal udvisningsdømte i fængslerne medfører sikkerhedsmæssige udfordringer og forstyrrelser for arbejdet i kriminalforsorgen. Derfor vil regeringen styrke indsatsen over for udvisningsdømte udlændinge. Målet er, at flest muligt afsoner deres straf i hjemlandet, og at afsoningstiden bruges til at forberede dem på at vende hjem. I den forbindelse vil regeringen arbejde for at oprette eller leje afsoningspladser i udlandet, hvor udvisningsdømte kriminelle skal afsone deres straf.

Datasikkerhed

Regeringen prioriterer databeskyttelse højt og vil styrke beskyttelsen af danskernes personoplysninger. Med gennemførelsen af EU-databeskyttelsespakken vil datasikkerhed generelt blive forbedret. Regeringen vil udarbejde en samlet strategi for beskyttelsen af danskernes personoplysninger, herunder styrke Datatilsynet.

Offentlighedsloven

Når offentlighedsloven skal evalueres i 2017, vil regeringen lempe ministerbetjeningsreglens beskyttelse af den interne og politiske beslutningsproces i forhold til de nuværende regler.

Øget brug af lokale advokater

Regeringen vil løbende overveje den rette balance mellem brug af juridiske kompetencer internt i ministerierne og brugen af eksterne advokater. Særligt vil vi udbyde rammeaftaler med flere leverandører og geografisk opdelte kontrakter.

Ytringsfrihedskommission

Ytringsfriheden er en grundlæggende forudsætning for et velfungerende demokrati og for udviklingen af samfundet og det enkelte individ. Den er fundamental for en demokratisk styreform, hvor vælgere kan træffe deres valg på baggrund af en fri politisk debat, hvor idéer og holdninger kan fremføres og blive imødegået. Vi vil værne om ytringsfriheden og vil derfor nedsætte en kommission, som skal vurdere ytringsfrihedens rammer og generelle vilkår i Danmark.

EN BALANCERET OG REALISTISK UDLÆNDINGEPOLITIK

– Kapitel 16

Regeringen vil føre en stram, konsekvent og realistisk udlændingepolitik. Vi skal hjælpe i verden, samtidig med at vi passer på Danmark. Der skal være en balance mellem idealisme og realisme.

Vi danskere er et åbent folkefærd, der gerne hjælper dem, som har behov. Det er en tradition, vi skal være stolte af. Samtidig skal vi være realister. Verdens problemer med krige, konflikter og fattigdom løses ikke blot ved at byde alle udlændinge velkommen.

Ukontrolleret indvandring løser ingenting, men skaber tværtimod nye problemer i form af økonomiske udfordringer og værdimæssige konflikter.

Regeringen vil føre en udlændingepolitik, hvor vi hjælper flest i nærområderne, og hvor vi aktivt forebygger migrationsstrømme. Og de udlændinge, som kommer hertil, skal overholde vores fælles spilleregler.

Med finanslovsaftalen for 2017 er taget væsentlige skridt. Der vil blive indført en nødbremse, så vi kan afvise asylansøgere ved grænsen, hvis der opstår en krisesituation, der sætter de danske grænser under pres. Der vil blive gennemført en øget politiindsats ved asylcentre med henblik på at opretholde ro og orden i og omkring centrene, ligesom kontrol- og sikkerhedsindsatsen på udlændingeområdet generelt styrkes. Reglerne for permanent ophold vil blive strammet markant, så der fremover stilles højere krav til flygtninge og indvandreres evne og vilje til at integrere sig i det danske samfund. Desuden vil der ske en styrket indsats på udsendelsesområdet, og en række økonomiske tiltag skal øge udlændinges ønske om at rejse frivilligt hjem. Endelig styrkes nærområdeindsatsen med i alt 1 mia. kr. i 2016-2017.

Udlændinge skal have lov til at praktisere deres egne skikke, så længe det ikke er i strid med lovgivningen og grundlæggende værdier i det danske samfund. Udlændinge skal samtidig mødes med håndfaste krav og forventninger om, at de respekterer det danske demokrati, dansk kultur og den danske samfundsmodel.

Danmark skal vedblive med at være et land for dem, der kan og vil.

Regeringen ønsker, at Danmark skal være åbent for velkvalificerede udlændinge, som kommer hertil med lyst, evner og appetit på at gøre en positiv forskel. Vi skal tiltrække udlændinge – særligt unge – der vil lære noget, udrette noget, skabe noget.

Regeringen tror på, at globaliseringen er en gevinst for det enkelte individ og for vores fællesskab. Danmark vinder, når idéer, arbejdskraft og varer krydser landegrænser. Vi beriges som mennesker og som samfund. Vækst skabes ved at se fremad og ved at møde udfordringer med et positivt og åbent gensvar.

Et nyt asylsystem

Regeringen ønsker et nyt asylsystem. Vi skal fjerne grundlaget for menneskesmuglere og samtidig lette presset på Europas ydre grænser. Regeringen vil sammen med ligesindede europæiske partnere arbejde for et system, hvor man søger om asyl fra et tredjeland fremfor ved de europæiske landes grænser. Vi skal væk fra et system, der giver fortrin til asylansøgere, som har penge og kræfter, og som understøtter menneskesmuglernes kyniske forretningsmodel.

Nye familiesammenføringsregler

Regeringen vil indføre nye regler for familiesammenføring. Der er for mange familiesammenførte udlændinge, som ikke bliver en del af det danske samfund, og som bidrager for lidt til vores fællesskab. Derfor ønsker regeringen at stramme kravene til familiesammenføring for de udlændinge, der har ringere forudsætninger for at blive integreret i samfundet.

Skærpede optjeningsprincipper for velfærdsydelser

Udlændinge, der opholder sig i Danmark, skal bidrage aktivt på arbejdsmarkedet. Derfor vil regeringen skærpe brugen af optjeningsprincipper i forhold til offentlige ydelser for at tilskynde den enkelte til at forsørge sig selv, og fordi retten til fulde sociale ydelser skal være forbeholdt borgere, der har tilbragt en vis tid i Danmark. Regeringen vil med afsæt i udspillet *Et Stærkere Danmark – Styr på flygtningestrømmen* foreslå skærpede optjeningsprincipper for velfærdsydelser.

Strammere adgang til dansk statsborgerskab

Regeringen vil skærpe betingelserne for at opnå dansk statsborgerskab.

Integration

En aktiv deltagelse på det danske arbejdsmarked er vejen til vellykket integration i vores fælles samfund. Blandt andet derfor er der indført en integrationsydelse. I det forgangne år er der endvidere indgået en trepartsaftale om integration med arbejdsmarkedets parter og en topartsaftale med kommunerne. Med aftalerne er integrationsprogrammet intensiveret og gjort mere jobrettet. Der er oprettet en ny integrationsgrunduddannelse, som gør det lettere for nyankomne flygtninge og familiesammenførte til flygtninge at blive en del af det danske arbejdsmarked. Regeringen vil

fortsætte det spor, der er blevet lagt med disse aftaler, så vi også fremover i fællesskab kan finde holdbare løsninger på fælles udfordringer.

Flygtninge skal i højere grad end i dag forsørge sig selv. Alle, der kan, skal arbejde. I dag er kun tre ud af ti flygtninge i arbejde efter tre år i Danmark. Det er ikke godt nok, og det skal der rettes op på. Regeringens ambition er, at hver anden flygtning skal i beskæftigelse efter tre år.

Parallelsamfund og religiøse forkyndere

Det udfordrer vores samfunds sammenhængskraft, når der i Danmark er personer, som lever isoleret fra det omgivende samfund i udsatte boligområder, og som følger egne normer og regler.

Regeringen ønsker at modvirke dannelsen af parallelsamfund, der modarbejder det danske samfund og vores fælles værdisæt. Vi vil gennemføre lovgivningsinitiativer fra aftalen om religiøse forkyndere, så der kan sættes en stopper for, at personer her i landet udviser en adfærd, som er i strid med de værdier, rettigheder og forpligtelser, som samfundet bygger på.

Der er i forlængelse af aftalen om religiøse forkyndere nedsat et udvalg, som skal komme med forslag til, hvordan der kan skabes større åbenhed om udenlandske donationer, som tilflyder religiøse foreninger og trossamfund i Danmark, og hvordan mulighederne for at kontrollere disse pengestrømme kan forbedres. Vi skal gøre alt, hvad der er muligt, for at undgå, at udenlandske regeringer, organisationer eller enkeltpersoner gennem donationer til foreninger og trossamfund medvirker til radikaliserings og modarbejder det danske demokrati. Regeringen vil følge op på udvalgets arbejde.

Styrket indsats for udsendelse

Udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste udlændinge er uønskede her i landet og skal udsendes, så snart muligheden opstår. Og asylansøgere, der har fået afslag på asyl, har ikke ret til at opholde sig her i landet og skal derfor udrejse. Men mange afviste asylansøgere nægter at udrejse frivilligt og bliver i landet. Det undergraver asylsystemets legitimitet. Derfor vil regeringen styrke samarbejdet og dialogen med hjemlandene om tilbagesendelse af deres egne statsborgere, og vi vil undersøge mulighederne for brug af diplomatiske forsikringer i forhold til udsendelser af personer på tålt ophold.

Konventioner

Danmark har en klar interesse i en stærk international retsorden, herunder respekt for menneskerettigheder. Regeringen ønsker at indgå i et aktivt internationalt samarbejde og overholde de internationale konventioner, som Danmark har tilsluttet sig.

Der er imidlertid behov for at se kritisk på den måde, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dynamiske fortolkning har udvidet rækkevidden af dele af Den

Europæiske Menneskerettighedskonvention. Regeringen vil afholde en international ekspertkonference om konventionen som led i det kommende danske formandskab for Europarådet.

FORNYELSE AF DEN OFFENTLIGE SEKTOR

– Kapitel 17

I Danmark har vi gennem generationer udviklet et trygt samfund, hvor vi passer på vores børn, værner om vores ældre og tager os af hinanden, hvis vi bliver syge.

En tryk velfærd er det sikkerhedsnet, der giver os lige muligheder i livet. Det vil regeringen værne om – og udvikle.

Vi tror på frihed under ansvar. Vi ønsker mere frihed i danskernes hverdag. Vi vil forbedre det frie valg af leverandør og udbrede det til flere velfærdsområder.

Vi har tillid til medarbejderne og deres faglighed. Det vil vi vise gennem afbureaukratisering og forenkling. I dag spildes for meget energi på kontrol og papirarbejde. Regelforenkling skal bidrage til, at medarbejderne i den offentlige sektor får mere tid og fokus på at løse kerneopgaver.

Vi vil sætte fokus på de offentlige ledere. De skal sætte en klar retning for arbejdet.

Vi vil i højere grad styre den offentlige sektor ud fra klare mål og med et større fokus på resultater.

Vi vil bruge danskernes penge effektivt og med omhu. Regeringens politik om en årlig basis realvækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. stiller krav til stram udgiftsstyring, effektiv drift af de offentlige institutioner og et skarpt fokus på kerneopgaverne.

Vi vil konkurrenceudsætte flere skattefinansierede opgaver for at få højere kvalitet og lavere priser. Desuden kan vi frigøre penge, når offentlige institutioner lærer af hinanden, og når de samarbejder om fælles løsninger.

Ledelseskommision

Den offentlige sektor skal levere gode og effektive løsninger til borgerne og virksomheder. Det kræver, at vi frisætter den dynamik og faglighed, der er hos de dygtige offentlige medarbejdere. Det forudsætter god ledelse, åbenhed over for nytænkning, fælles værdier og forståelse for organisationers værdier og kultur. Det kræver offentlige ledere, der

som fyrtårne kan motivere, sætte klar retning og forløse det store potentiale i medarbejderne. Det kræver større fokus på rekruttering af dygtige ledere samt på udvikling af god ledelse i den offentlige sektor.

Regeringen vil derfor nedsætte en ledelseskommision, som skal understøtte god ledelse i hele den offentlige sektor. Skabe fundament for, at god ledelsespraksis og erfaringer vandrer. At rekruttering og udvikling af offentlige ledere sker mere systematisk. Og at der bliver en større udveksling af ledere mellem den offentlige og private sektor.

Program for fornyelse af den offentlige sektor

Regeringen vil ved årsskiftet 2017-2018 præsentere et program for fornyelse af den offentlige sektor. Det vil sætte rammen for vores arbejde med at udvikle og effektivisere den offentlige sektor, så vi får den bedst mulige velfærd for pengene. Vi vil blandt andet styrke borgernes frie valg, konkurrenceudsætte flere offentlige opgaver, forstærke fokus på resultater, forbedre den organisatoriske forankring af systematiske benchmarking og give de offentligt ansatte større frihed i opgaveløsningen.

Frit valg

Regeringen vil styrke danskernes frie valg. Den enkelte skal have flere muligheder for at vælge mellem leverandører, når man modtager en offentlig ydelse. Vi vil blandt andet give de ældre flere muligheder for selv at vælge, hvem der skal levere hjemmesygepleje, madservice, plejehjemsplads mv.

Øget konkurrenceudsættelse

Regeringen vil konkurrenceudsætte flere offentlige opgaver i stat, kommuner og regioner. Det er ikke afgørende, om private eller offentligt ansatte leverer en ydelse, når fælleskabet træder til med hjælp. Det er derimod afgørende, at danskerne får den bedst mulige service for deres penge. Vores arbejdsprogram for fornyelse af den offentlige sektor vil indeholde en plan for, hvordan flere opgaver kan sendes i udbud ved brug af obligatoriske måltal.

Fokus på resultater

Den offentlige sektor er til for at hjælpe borgerne. Den skal måles på sine resultater i form af de ydelser og services, som det offentlige stiller til rådighed. F.eks. om ydelserne har den ønskede kvalitet og effekt. Der skal sættes få og styringsrelevante mål for kerneopgaverne og følges op på, om målene nås. Samtidig skal de offentlige institutioner og ansatte have større frihed i hverdagen og følge færre proceskrav.

Digitalisering

Regeringen vil fortsætte det fællesoffentlige digitale samarbejde om en brugervenlig, sammenhængende og effektiv offentlig sektor, der fokuserer på borgernes og virksomhedernes behov.

Regeringen vil herudover lancere en ny strategi for mere professionel it-styring i staten. Det skal understøtte en bedre anvendelse af ressourcerne, og at der foretages de nødvendige investeringer for at vedligeholde og fremtidssikre den digitale infrastruktur. Endvidere vil regeringen styrke it-sikkerheden, og vi vil foreslå mere tidssvarende digitaliseringsklar lovgivning.

Privatisering af statslige selskaber

Staten skal ikke eje selskaber, som er i direkte konkurrence med privatejede virksomheder. Derfor er det regeringens mål, at staten som udgangspunkt skal afhænde sådanne selskaber. Regeringen ønsker at privatisere TV2, efter den nuværende mediepolitiske aftale for 2015-2018 udløber. Regeringen vil endvidere igangsætte en analyse af yderligere privatiseringer.

Fair og lige konkurrence mellem offentlige og private aktører

Den offentlige sektor skal ikke bevæge sig ind på private markeder og udføre opgaver, der ligger langt udover det offentliges kerneområde. Regeringen vil tage initiativ til og sikre, at offentlige aktører ikke gennemfører erhvervsaktiviteter, der bør udføres af private. Desuden skal der være fair og lige konkurrence, så offentlige aktører ikke stilles bedre end deres private konkurrenter.

Regeringen vil igangsætte en analyse, som skal føre til klarere regler for kommuners kommercielle virksomhed, herunder for prisfastsættelsen. Vi vil sikre klare og fair regler for kommuner og regioners afgivelse af kontrolbud. Endvidere vil vi belyse muligheden for at indføre én samlet klagemyndighed for offentlig erhvervsvirksomhed.

Udfordringsret

Regeringen vil give bedre mulighed for at udfordre de mange statslige og lokale regler, som regulerer arbejdet i den offentlige sektor. Den indsats skal forankres hos ledelse, medarbejdere og private leverandører, som vi vil give mulighed for at udfordre de gældende procesregler mv. Vi vil genindføre og udvide udfordringsretten, der gjaldt i 2009-2015, ved at åbne op for forslag, som kræver lovændring. Regeringen vil invitere KL og Danske Regioner til et samarbejde om den nye udvidede udfordringsret.

Frikommuner

Regeringen vil give frikommunerne udstrakt frihed til at afprøve nye og mere effektive metoder. Frikommuneforsøget skal medvirke til at skabe en ubureaukratisk og effektiv offentlig sektor. Regeringen vil tage initiativ til at etablere flere frikommuneforsøg fra 2018 og frem.

Selvejende organisationer

Selvejende organisationer er med til at skabe mangfoldighed og bedre forudsætninger for frit valg. Regeringen vil løbende overveje, hvordan de organisatoriske rammer for den offentlige sektor kan videreudvikles. Det skal understøtte effektiv drift, variation i tilbuddene og de bedst mulige resultater for borgerne.

Kommunalt moderniserings- og effektiviseringsprogram

Der er sammen med KL igangsat et fælles flerårigt moderniserings- og effektiviseringsprogram. Det skal forbedre kommunernes muligheder for at løse opgaverne effektivt gennem en bred vifte af initiativer. Blandt andet ved at fjerne unødigt bureaukrati og registreringer. Det fælles program skal frigøre 1 mia. kr. om året, hvoraf 0,5 mia. kr. kan prioriteres bredt inden for den offentlige sektor.

Klar, enkel og overskuelig lovgivning

Forudsætningen for borgeres og virksomheders retssikkerhed er blandt andet en klar, enkel og overskuelig lovgivning, der er nem at forstå og administrere. Med afsæt i erfaringerne fra miljø- og naturområdet lægger regeringen op til at nedbringe og forenkle regelmængden. Landets love skal være brugervenlige og understøtte vores retssamfund.

Regeringen er åben over for på udvalgte områder at øge brugen af solnedgangsklausuler i lovgivningen.

Ét system med fokus på familiernes behov

Når familier skilles, skal de ikke mødes af myndigheder, der holder dem fast i en konflikt, og skaber mere usikkerhed end den, som skilsmissen har skabt. De skal møde et smidigt system, der giver dem den hjælp, de har behov for. Det vil især komme børnene til gavn. Regeringen vil derfor samle hjælpen til brudte familier i ét system, som skal placeres med passende geografisk spredning.

Råd og nævn

Regeringen opretter ved sin tiltrædelse nogle råd og vil overveje, om der er grundlag for at nedlægge andre råd og nævn eller sammenlægge nogle af de eksisterende institutioner.

Ansvar for it-sikkerhed

Den ansvarlige myndighed for et it-projekt eller et it-system har også ansvaret for it-sikkerheden, når it-opgaver udliciteres, og når persondata videregives til underleverandører, it-driftsleverandører mv.

ET SUNDT LIV OG EN VÆRDIG ALDERDOM

– Kapitel 18

Vi skal have et sundhedsvæsen i verdensklasse.

Vi har gennem generationer udviklet et trygt samfund, hvor vi passer på vores børn, drager omsorg for vores ældre og tager os af hinanden, hvis vi bliver ramt af en ulykke eller bliver syge, uanset social baggrund eller familiemæssig situation.

Regeringens udgangspunkt er, at et godt sundhedsvæsen og en værdig ældrepleje hører til grundstenene i vores velfærdssamfund. Det skal vi værne om og udvikle.

Der er allerede taget de første skridt. Vi har med finansloven for 2016 prioriteret et markant løft af sundhedsområdet med fokus på ældre. Med finansloven for 2017 er der afsat yderligere midler til området, samtidig med at vi begge år har styrket indsatsen for en værdig ældrepleje. Men vi er ikke i mål, og regeringen vil fortsat prioritere at forbedre vores kernevelfærd.

I fremtiden bliver der flere ældre og borgere med kroniske sygdomme i Danmark. Det øger behovet for styrket sammenhæng mellem kommuner, almen praksis og de specialiserede sygehuse, og for at mere af behandlingen og opfølgningen foregår i det nære sundhedsvæsen. Det ser et udvalg med deltagelse af regeringen, Danske Regioner og KL nærmere på. Sundhedsvæsenet skal endvidere være omkostningseffektivt og af høj kvalitet.

Sundhedssektoren skal udvise åbenhed over for brug af private løsninger. Der er allerede etableret gode offentlig-private samarbejder, som bidrager til gode og effektive sundhedstilbud. Mange private aktører bidrager også til forskning og udvikling både i privat regi og i samarbejde med de offentlige sygehuse. Muligheden for at anvende private tilbud er endvidere en central del i de nye og forbedrede udrednings- og behandlingsrettigheder. Regeringen vil som led i sin fornyelse af den offentlige sektor konkurrenceudsætte flere offentlige opgaver, herunder opgaver i regionerne.

Regelforenkling skal bidrage til, at medarbejderne får mere tid og fokus på at løse kerneopgaver. Regeringen vil invitere Danske Regioner til et samarbejde om en udvidelse af udfordringsretten.

Vi vil ikke gennemføre ny brugerbetaling på sundhedsområdet i denne valgperiode. Det gælder også i forhold til den praktiserende læge.

Ret til hurtig udredning og behandling

Patienter, der bliver henvist til undersøgelser på sygehusene, skal hurtigt til. De skal have svar på, hvad de fejler, og de skal i behandling for deres sygdom.

Der er indført en reel ret til hurtig udredning, der giver patienter ret til at blive undersøgt på et privathospital, hvis det offentlige ikke har kapacitet til at udrede dem indenfor 30 dage. Der er givet ret til udvidet frit sygehusvalg overalt i landet, hvis ventetiden på en behandling overstiger 30 dage. Patienterne kan blive behandlet på et privathospital på det offentliges regning, hvis det offentlige ikke overholder fristen.

Regeringen vil undersøge mulighederne for at forkorte behandlingsgarantien for nar-komaner.

Kræftplan IV – en historisk satsning til indsatsen mod kræft

Vores behandlingsmuligheder for kræft er markant forbedret, og flere overlever kræft, men Danmark ligger stadig bag vores nabolande. Det er ikke godt nok.

Med Kræftplan IV styrkes sammenhængen og overblikket for patienterne. Forebyggelsesindsatsen øges, og der bliver bedre behandling og opfølgning for personer med en kræftdiagnose. Aftalen ser også fremad og øger kapaciteten, så vi er rustet til fremtidens udfordringer. Med aftalen er der samlet set afsat 2,2 mia. kr. til kræftområdet. Det er en historisk stor indsats.

Gode rammer for alvorligt syge børn

Livstruende syge børn og deres familier er i en meget svær situation. Det handler både om tiden, mens sygdommen præger familielivet, og om den sidste tid i den terminale fase. Regeringen ønsker, at barn og familien skal have gode rammer i denne svære tid. Et børnehospice kan tilbyde den støtte, som det enkelte syge barn og barnets familie har behov for.

En mere fleksibel vej til speciallæge

Den nuværende femårsfrist blev indført for at understøtte uddannelse af speciallæger i hele landet. Fristen betyder imidlertid, at nogle læger ikke får taget en speciallægeuddannelse, og den sætter en begrænsning på unge lægers mulighed for at skifte speciale eller afprøve flere specialemuligheder. Regeringen foreslår derfor at udvide fristen fra fem år til seks år.

Livskvalitet og selvbestemmelse på plejehjem

Danskerne lever længere og har generelt et mindre plejebehov end tidligere. Langt hovedparten af de ældre, der i dag bliver visiteret til en plads på et plejehjem, er imid-

lertid stærkt fysisk eller psykisk svækkede. De er dybt afhængige af den hjælp, de får på plejehjemmet.

Regeringen vil føre en ældrepolitik med afsæt i Ældrekommissionens fem grundlæggende værdier om indflydelse på eget liv, respekt for forskellighed, medmenneskeligheden i fokus, gode oplevelser hver dag og en værdig afslutning på livet.

Flere valgmuligheder i ældreplejen

Regeringen ønsker, at ældre borgere skal have mulighed for at kunne klare sig selv så længe som muligt. De skal leve et aktivt liv sammen med andre mennesker. Det er vigtigt for regeringen, at ældre ikke oplever at miste værdighed i deres alderdom.

Ældre skal have indflydelse på eget liv. Der skal være fokus på livskvalitet og selvbestemmelse. Ældre skal opleve, at deres ønsker og valg har vægt og tages alvorligt. Regeringen vil arbejde for at forbedre de ældres muligheder for frit valg og igangsætte et analysearbejde med henblik på at afdække eventuelle barrierer, herunder retlige eller i form af praksis, for ældres mulighed for at kunne vælge selv.

Demenshandlingsplan og indsats for ældre medicinske patienter

Indsatsen på demensområdet er god, men det kan gøres bedre. Det er baggrunden for den nationale handlingsplan for demens, og for at vi har afsat midler i satspuljen. Målet er, at mennesker med demens kan leve et trygt og værdigt liv. Behandlingen og plejen skal tage afsæt i den enkelte, og der skal mere støtte til de pårørende.

Indsatsen for den ældre medicinske patient er blevet forbedret, hvilket blandt andet skal bidrage til at øge kvalitet og sammenhæng på tværs af kommuner, almen praksis og sygehuse, og forebygge, at ældre medicinske patienter kan opleve at ligge på gangene, hvis de indlægges på sygehusene.

TRYGHED FOR SOCIALT UDSATTE OG MENNESKER MED HANDICAP

– Kapitel 19

I Danmark er der mennesker, som er meget langt fra at kunne deltage på arbejdsmarkedet. De skal have bedre muligheder for at bidrage med de ressourcer, de har.

Vi stiller krav til dem, som kan. Det giver mulighed for at målrette den sociale indsats og tage ekstra hånd om de personer, som har de største behov. Personer, som ikke kan arbejde, uanset hvor meget de gerne vil, skal have ordentlige vilkår.

Der er en stor del af den socialpolitiske indsats, som vi endnu ikke ved, om har en reel effekt. Det skal vi gøre bedre. Det er afgørende at fokusere på tiltag, der gør en reel forskel. Vi skal vide, hvad der virker.

Vi skal sikre, at alle bliver en del af fællesskabet. Ingen må stå udenfor. Vi skal give den enkelte det bedste afsæt for at nå længst muligt med de ressourcer, som den enkelte har til rådighed. Regeringen vil forfølge 10 mål for social mobilitet. Det er blandt andet mål for en øget arbejdsmarkedstilknytning for mennesker med handicap og psykisk sårbare samt mål om færre hjemløse. Det er mål, som vi hvert år følger op på i en Socialpolitisk Redegørelse.

Der skal være større gennemsigtighed og bedre sammenhæng mellem ydelse, pris og kvalitet på det specialiserede socialområde, og tilbageværende barrierer for personers frie valg skal afdækkes, ligesom det skal være enklere at navigere mellem de forskellige tilbud.

Mennesker med handicap

Flere mennesker med handicap skal i uddannelse eller beskæftigelse, og samtidig skal der være gode rammer for de borgere, som ikke kan arbejde.

Regeringen vil som opfølgning på aftalen om udmøntning af satspuljen for 2017 igangsætte initiativer, der bidrager til at fremme integration og fastholdelse på arbejdsmarkedet for mennesker med handicap.

Den enkelte skal tilbydes en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der fremmer muligheden for at udvikle og udnytte egne potentialer i det omfang, det er muligt

for den enkelte. Blandt andet derfor har vi indgået en aftale om revisionen af voksenbestemmelserne i serviceloven.

Handlingsplan for færre hjemløse

Det er et trist faktum, at der i et rigt velfærdssamfund som det danske er mennesker, der mister fodfæstet og ikke kan finde hjem igen. At være hjemløs handler ofte ikke blot om at mangle en bolig, men falder ofte sammen med en lang række andre sociale problemstillinger. Misbrug, psykisk sygdom, dårlig økonomi, kriminalitet, manglende socialt netværk, rodløshed og ringe arbejdsmarkedstilknytning er faktorer, der ofte hænger sammen med hjemløshed. Regeringen vil fremlægge et forslag til en handlingsplan for bekæmpelse af hjemløshed, der bygger videre på erfaringerne fra Hjemløsestrategien.

Billigere boliger

Regeringen har blandt andet med topartsaftalen om integration taget initiativ til at tilvejebringe flere små billige boliger. Kommunerne vil også kunne anvende disse boliger til socialt udsatte borgere. Men der er fortsat behov for billiggørelse af de almene boliger. Regeringen vil derfor i forbindelse med Aftale om kommunernes økonomi for 2018 lægge op til at drøfte konkrete initiativer til at understøtte tilvejebringelse af små billige boliger, herunder gennem stærkere incitamentter for kommunerne.

Socialt frikort

Der er personer, som i udgangspunktet kan have vanskeligt ved at tage del i det ordinære arbejdsmarked. Personer, der kan have svært ved at honorere de krav, som arbejdsmarkedet stiller i forhold til stabilt fremmøde og produktivitet. Derfor skal det være muligt for virksomheder og udsatte borgere at indgå aftale om småjob i det lokale erhvervsliv uden større forpligtelser. Arbejdsopgaverne skal kunne udføres fleksibelt og ubureaukratisk, når den udsatte borger har overskuddet.

Regeringen vil fremsætte et forslag om at indføre et socialt frikort, der øger den skattefrie indtægt for de mest socialt udsatte, herunder hjemløse.

Sociale investeringer til gavn for udsatte voksne

Viden skal drive udviklingen på det sociale område, så flere udsatte borgere modtager en social indsats, som reelt hjælper dem videre til en mere selvstændig tilværelse. Der er de seneste år taget vigtige skridt mod en mere virksom socialpolitik med blandt andet etableringen af et udviklings- og investeringsprogram på voksenområdet. De skal være med til systematisk at udvikle og udbrede sociale indsatser, der virker. Regeringen vil i samarbejde med kommuner, civilsamfundet, virksomheder og andre med særlig viden på området arbejde for et fortsat stærkt fokus på at indsamle viden, udvikle og udbrede virksomme løsninger.

Den frivillige indsats

Det skal fortsat være den offentlige sektor, som har ansvaret for at iværksætte indsats-

ser for og med socialt udsatte. Men den frivillige indsats er et vigtigt supplement, som udgør et stort medmenneskeligt bidrag.

Det har det frivillige Danmark allerede bevist flere gange. De frivillige organisationer kan noget, som den offentlige sektor ikke kan. Demokrati, normer, fællesskab. Det læres ikke ved at læse et stykke papir. Det læres gennem samvær med andre.

Vi har allerede taget initiativ til at styrke muligheden for at kunne levere en frivillig indsats i Danmark og vi vil også fremadrettet arbejde for, at der er de bedst mulige rammer for, at private organisationer og frivillige kan tage et medansvar.

BØRN, FOLKESKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSER

– Kapitel 20

Alle børn skal komme godt fra start i livet, have en tryk dagligdag og udvikle sig gennem leg og læring. Det er en vigtig opgave for vores dagtilbud.

Det danske undervisningssystem skal på alle niveauer tilbyde undervisning af høj kvalitet og faglighed. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan. Ungdomsuddannelserne skal skabe almendannede, fagligt stærke, selvstændige og ansvarlige unge. Erhvervsuddannelserne skal være attraktive, så flere tager en erhvervsuddannelse efter grundskolen, og vi får mange dygtige faglærte. De gymnasiale uddannelser skal først og fremmest være studieforberedende uddannelser beregnet for unge, der har et ønske om at læse videre på erhvervsakademi-, professionsbachelor- og universitetsuddannelser.

Kvalitet i dagtilbud

Regeringen ønsker at øge børnenes trivsel, udvikling og læring i dagtilbud. Mange færdigheder og kompetencer grundlægges i de tidlige år. De reviderede pædagogiske læreplaner udgør et vigtigt fundament for dagtilbuddene i Danmark, og de skal være med til at højne kvaliteten i dagtilbuddene. Der er behov for at styrke dagtilbuddene og give børnefamilierne mere frihed til at vælge fleksible dagtilbud og alternative pasningsformer. Samtidig skal vi styrke overgangen fra dagtilbud til skole, så alle børn har det bedste mulige udgangspunkt for skolestart. Regeringen vil i 2017 fremlægge et samlet udspil om bedre kvalitet i dagtilbud.

Folkeskolen

Regeringen vil understøtte den fortsatte gennemførelse af folkeskolereformen, så folkeskolen får de bedste betingelser for at virkeliggøre reformens intentioner. Reformen skal styrke elevernes faglige færdigheder - blandt andet ved flere timer i dansk, matematik og natur/teknologi.

Det er afgørende, at der fortsat sikres ro om folkeskolen, så den forandring, som skolen er i gang med, understøttes bedst muligt. Regeringen vil løbende vurdere, om der er behov for enkelte justeringer som opfølgning på erfaringerne med reformen. Regeringen ønsker blandt andet en øget inddragelse af skolebestyrelsen i fastlæggelse af elevernes

skemaer og en udvidet adgang til inddragelse af eksterne undervisere fra f.eks. virksomheder og organisationer.

Regeringen er indstillet på at udnytte de frihedsgrader, der er indeholdt i folkeskoleloven.

En god skoleledelse og skolekultur er en vigtig forudsætning for, at folkeskolen kan løfte sine opgaver med at give børnene faglige kvalifikationer og almen dannelse. Der skal være respekt om folkeskolen og dens medarbejdere. Det er forældrenes ansvar, at deres børn møder udhvilede og velforberedte i skole og har en forståelse for, at de skal modtage undervisning og opføre sig ordentligt.

Regeringen vil styrke skolernes indsats for de fagligt svageste elever. Der skal oprettes en pulje med midler til skoler, der kan vise, at de er blevet bedre til at løfte de fagligt svageste elever.

De frie grundskoler

De frie grundskoler er et alternativ til folkeskolen og udgør en vigtig del af det danske skolesystem. De er med til at skabe et mangfoldigt uddannelsessystem, hvor forældre kan vælge et skoletilbud med f.eks. et særligt pædagogisk eller værdimæssigt fokus, samtidig med at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Tilskuddet til de frie grundskoler er hævet på både finansloven for 2016 og efterfølgende finansloven for 2017. Regeringen ønsker at hæve tilskuddet yderligere.

Regeringen vil derudover ved en målrettet forhøjelse af koblingsprocenten forbedre de frie grundskolers ressourcer til elever med særlige behov.

Ungdomsuddannelserne

De nye reformer af erhvervsuddannelserne og af de gymnasiale uddannelser skal føres ud i livet på den bedst mulige måde.

Regeringen vil arbejde for, at erhvervsuddannelserne er attraktive, og at flere unge gennemfører en erhvervsuddannelse med en praktikplads i en virksomhed. V-regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik i august 2016 en trepartsaftale, hvor arbejdsgiverne blandt andet forpligter sig til at oprette mindst 8.000-10.000 ekstra praktikpladser, så det bliver mere attraktivt for unge at tage en erhvervsuddannelse.

Målsætningen er, at mindst 25 pct. af de unge i 2020 skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, og at andelen skal op på 30 pct. i 2025.

Regeringen vil styrke de gymnasiale uddannelser gennem den reform, som et bredt flertal af Folketingets partier har aftalt. Der skal blandt andet oprettes en mere målrettet indgang til uddannelserne, ske et løft af naturvidenskab og matematik, være mere fokuserede studieretninger og skabes et moderne HF med en klar profil. Reformen

træder i kraft fra skoleåret 2017/18. Til understøttelse af reformen er der afsat midler til et ekstraordinært kompetenceløft af lærere og til ledelsesudvikling.

Ungdomsuddannelserne skal både danne og uddanne unge til et liv som selvstændige borgere i et liberalt demokrati.

Regeringen vil komme med forslag til bedre veje til en ungdomsuddannelse for de unge, som ikke er i stand til at gå den direkte vej fra grundskolen til en ungdomsuddannelse, herunder sikre en mere entydig placering af ansvaret for at koordinere indsatsen og understøtte de unge.

VIDEREGÅENDE UDDANNELSER MED FREMTID

– Kapitel 21

Gode uddannelser med kvalitet, udsyn og perspektiv giver hver enkelt større frihed og bedre muligheder for at skabe et godt liv. Gode uddannelser og stærke forskningsmiljøer er afgørende for vækst og udvikling i hele samfundet.

Unge skal have en uddannelse, som udfordrer dem, og som hjælper dem til at finde et godt job. Vores klogeste hoveder skal rustes til at spille lige op med de fremmeste hjørner fra andre lande. Det er nødvendigt, hvis vi fortsat vil være blandt de mest velstående lande i en verden i konstant forandring, hvor teknologiske fremskridt løbende ændrer vores hverdag og vores arbejde.

Universiteterne er samfundsbærende institutioner, der både værner om den frie og kritiske tanke og står for at udvikle den. Uanset hvilke andre opgaver, de skal løse, er det grundlæggende funktioner. De offentlige investeringer i de videregående uddannelser skal anvendes bedst muligt til gavn for samfundet.

Pejlemærker for de videregående uddannelser

Det er centralt, at vi kan tilbyde vores unge relevante uddannelser af høj faglig kvalitet, og at uddannelserne matcher virksomhedernes behov.

Der har i mange år været stort fokus på, at flere skulle tage en videregående uddannelse. Det er lykkedes. Men samtidig har der ikke været tilstrækkelig opmærksomhed på kvalitet og relevans af uddannelserne. Det gør vi nu op med.

Regeringen ønsker nye målsætninger for de videregående uddannelser, som skal være af høj kvalitet og fremme vækst og beskæftigelse. Konkret sigter regeringen blandt andet på, at mindst 60 pct. af de beskæftigede nyuddannede skal finde job i den private sektor. De nyuddannede skal hurtigt i job, og de skal have flere aktive år på arbejdsmarkedet. Vi ser gerne, at mindst 50 pct. af de 30-årige har afsluttet en videregående uddannelse, og at flest muligt færdiggør deres uddannelse på normeret tid.

I dag er ledigheden for nyuddannede for høj. Regeringen ønsker, at beskæftigelsen for nyuddannede skal være mindst på niveau med gennemsnittet for den erhvervsaktive

befolkning, når der tages hensyn til konjunkturudviklingen. Det er institutionernes og den enkeltes ansvar, at de mange midler, som samfundet anvender til videregående uddannelser, omsættes til værdi. Uddannelserne skal tilrettelægges på en måde, der giver et højt læringsudbytte, og så de studerende studerer mindst 37 timer om ugen.

Udbuddet af videregående uddannelser skal være bredt både fagligt og geografisk. Professionshøjskolerne og erhvervsakademierne skal dække behovet for udbud af uddannelser regionalt og sikre en regional uddannelsesdækning. Der er samtidig et universitet i alle regioner. Regeringen ønsker at styrke det regionale uddannelsesudbud yderligere og vil i forbindelse med et nyt bevillingssystem blandt andet se på, hvordan systemet kan understøtte et bredt udbud af uddannelser i hele Danmark, herunder de mindre udbud, som ofte kan have højere omkostninger. Dimensioneringsmodellen skal evalueres i 2017. Regeringen vil i den forbindelse se på, hvordan modellen kan tage højde for det regionale arbejdsmarked.

Regeringen sigter konkret efter at øge andelen af 30-årige med en videregående uddannelse for at fremme en god forsyning af veluddannet arbejdskraft i alle dele af landet.

Kompetencepulje og omlægning af SU

Det danske SU-system er i international sammenhæng meget generøst. Det er derfor muligt at tilpasse SU'en til niveauet i andre lande og samtidig fastholde, at alle har gode muligheder for at uddanne sig. SU-systemets robusthed er presset af blandt andet en stigende tilstrømning af udenlandske studerende. Regeringen vil med afsæt i udspillet *Et stærkere Danmark – Et mere robust SU-system* fremlægge et udspil til en omlægning af SU'en. Hele det direkte provenu i 2019-2025 foreslås placeret i en kompetencepulje. Puljen skal anvendes til at styrke danskernes kompetencer og ruste arbejdsstyrken til fremtidens arbejdsmarked.

Bestyrelserne skal spille en stærkere rolle

Universiteterne spiller en vigtig rolle i samfundet. Et højt uddannelsesniveau, forskning af høj kvalitet, kritisk tænkning og effektiv spredning af ny viden er helt centralt for et samfund med vækst og velstand.

Universiteternes samfundsmæssige rolle og ansvar skal tydeliggøres i lovgivningen, og procedurerne for udpegning af bestyrelserne skal afspejle den store samfundsmæssige betydning. Universiteterne skal fortsat være politisk uafhængige og have en meget høj grad af autonomi, herunder ubetinget forskningsfrihed. Med klare rammer for ledelsen af universiteterne er der rum for øget frihed og dermed mulighed for afbureaukratisering i sektoren.

Det samme gør sig gældende for de øvrige videregående uddannelsesinstitutioner. For professions- og erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner er det vigtigt at fastholde den tætte regionale forankring af hensyn til uddannelsernes kvalitet og relevans for det regionale arbejdsmarked.

Bedre universitetsuddannelser

Regeringen vil nedsætte et udvalg, som skal opstille konkrete modeller for bedre universitetsuddannelser. Udvalget skal blandt andet se på uddannelsernes længde, indhold og opbygning. Målet er at styrke kvaliteten i uddannelserne og forbedre sammenhæng og fleksibilitet mellem uddannelserne og arbejdsmarkedet. Udvalget skal også belyse potentialet for mere praksisnær undervisning og bedre muligheder for at koble erhvervselementer ind i den enkeltes uddannelsesforløb. Udvalget skal blandt andet komme med forslag til, hvordan flere kan uddannes til beskæftigelse i den private sektor, hvordan flere kan starte deres karriere på arbejdsmarkedet tidligere, og hvordan kvaliteten styrkes. Udvalget skal endvidere undersøge muligheden for en erhvervs-kandidatuddannelse, hvor de unge kan studere på deltid sideløbende med beskæftigelse.

Nyt bevillingssystem skal fremme kvalitet og relevans i de videregående uddannelser

Regeringen vil gennemføre en reform af bevillingssystemet for de videregående uddannelser. Det nye bevillingssystem skal i højere grad understøtte kvalitet og øge overgangen til beskæftigelse i hele landet. Det skal samtidig være enkelt og gennemsigtigt.

Regeringen er åben over for private universiteter og andre videregående uddannelsesinstitutioner, herunder på læreruddannelsesområdet.

EN BÆREDYGTIG GRØN OMSTILLING

– Kapitel 22

Vi skal videreføre en ambitiøs og bæredygtig grøn omstilling.

Danmark er et foregangsland inden for grøn omstilling og energieffektivitet. Den position skal vi fastholde, da den også har stor betydning for grøn eksport og danske arbejdspladser. Vores førerposition er skabt over årtier, hvor Danmark har haft et højt ambitionsniveau. Dette skal vi også fastholde, for det skylder vi de kommende generationer.

Derfor skal vi forsætte en ambitiøs grøn omstilling på en bæredygtig og effektiv måde, hvor hensynet til danske arbejdspladser og konkurrenceevne går hånd i hånd med hensynet til miljø og klima. Det danske eksempel er kun værd at følge for andre lande, hvis omstilling er omkostningseffektiv og understøtter vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse.

Klimainsatsen skal skabe job og ikke koste job. Regeringen ønsker mest muligt klima for pengene.

Regeringen går forrest i den grønne omstilling, og derfor bør livscyklusperspektiver i højere grad indgå i beslutningsgrundlaget for offentlige investeringer og anskaffelser, således at der vurderes ud fra udgiftsniveauet samlet, fremfor anskaffelsespris alene.

Mod nye ambitiøse mål

Med Klimaaftalen fra Paris (december 2015), blev hele verdens ledere enige om, at temperaturstigningerne skal holdes godt under 2 grader og helst ikke over 1,5 grader.

Danmark skal nationalt arbejde for at bidrage til indfrielse af denne ambitiøse målsætning, men Danmarks andel af de samlede emissionsudledninger taget i betragtning, er det af største betydning at søge indflydelse internationalt. Derfor har regeringens klimapolitik et nationalt såvel som et internationalt fokus.

Nationalt fokus

En målsætning om 40 pct. drivhusgasreduktion i 2020 i forhold til 1990 har i en årrække været med til at fremme klimainsatsen og omstillingen af energisystemet. Senest har et bredt flertal af partier besluttet at afvikle PSO'en og i stedet finansiere udgifter til

vedvarende energi over finansloven. Denne omlægning vil reducere prisen på el og øge el-forbruget. Det vil på kort sigt kunne øge drivhusgasudledningerne fra dansk grund, men fremme omstillingen mod et samfund, der er baseret på grøn strøm, og bidrager samtidig til reduktion af de globale drivhusgasudledninger.

Udledningen af drivhusgasser skal fortsat falde. Danmark er parat til at påtage sig et ambitiøst 2030 mål for reduktion af udledninger uden for kvotesystemet. Regeringen vil udarbejde en omkostningseffektiv strategi for opfyldelse af Danmark reduktion i 2030 inden udgangen af 2017. Regeringen vil blandt andet inddrage anbefalinger fra Klimarådet. EU har en målsætning på 27 pct. vedvarende energi i 2030. Den målsætning har Danmark allerede opfyldt. Danmark vil gå videre end det. Regeringen vil derfor arbejde for at Danmark i år 2030 skal have mindst 50 pct. af sit energibehov dækket af vedvarende energi.

Regeringen vil evaluere målsætningen for indfasningen af vedvarende energi med passende mellemrum (stock-taking). Evalueringerne vil blandt andet tage bestik af hastigheden i markedsmodningen af vedvarende energi-teknologier og udviklingen i relative priser for forskellige former for energi. I forbindelse med evalueringerne skal der tages stilling til, om vedvarende energi skal indfases hurtigere. Der kan dog også ske det modsatte, hvis den forventede teknologi- og prisudvikling mod forventning udebliver.

Dette nye mål skal sikre, at Danmark bibeholder et højt tempo i vores grønne omstilling, så vi når vores mål for 2050 på en så omkostningseffektiv måde som muligt. Regeringens langsigtede mål for 2050 er et Danmark som lavemissions samfund, der er uafhængig af fossile brændsler. Det danske langsigtede 2050-mål skal sikre, at Danmark lever op til EU's mål om 80-95 pct. reduktion af drivhusgasser i 2050.

Internationalt fokus

At sikre international progression i den grønne omstilling udgør et centralt fundament for regeringens klimapolitik. Dette gøres via EU med fokus på fastlæggelse af ambitiøse mål og politikker i fællesskab og en ambitiøs global, international klimaindsats, blandt andet i regi af FN og i form af bilaterale samarbejder.

Danmark ønsker at bidrage aktivt til EU's klimaindsats.

Regeringen vil arbejde for at gennemføre strukturelle reformer af det europæiske kvotehandelsystem (ETS), der kan mindske mængden af kvoter, så der i fremtiden er mere ensartede og klare prissignaler inden og uden for kvotesektoren til gavn for den grønne omstilling.

Regeringen vil i forbindelse med den klimapolitiske redegørelse i 2017 fremlægge en klimaplan, der samler regeringens initiativer på klimaområdet.

En fremsynet energipolitik

En effektiv og billig energiforsyning er afgørende for at skabe gode betingelser for

vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne. En ambitiøs og helhedsorienteret energipolitik er den vigtigste forudsætning for at understøtte den grønne omstilling i praksis.

Energiområdet har i mange år været en dansk styrkeposition. Dansk energipolitik skal også fremover holde Danmark i den absolutte verdenselite. Danmark skal have det mest integrerede, markedsbaserede og fleksible energisystem i Europa, der kan håndtere stigende mængder vedvarende energi på en omkostningseffektiv måde. Samtidig skal vi fastholde en af Europas højeste forsyningssikkerheder og laveste engrosmarkedspriser for el. Der skal ske en integration af energisystemer på tværs af lande og sektorer (el, varme, gas, transport og forsyning) og en effektiv udnyttelse af ressourcerne.

Ny energiaftale med mere havvind

Regeringen vil i efteråret 2017 komme med oplæg til en ny bred energiaftale efter 2020, blandt andet på baggrund af Energikommisionens arbejde. En ny energiaftale har til formål at sikre en fortsat omstilling af energisektoren.

Danmark er globalt førende på vindområdet med virksomheder, der klarer sig i verdensklasse. Danmark er i en unik position til fortsat at udbygge med havvind. Omkostningerne til udbygning af havvind er faldet markant de seneste år. Det skal fortsætte, herunder blandt andet understøttet med yderligere udbygning af testpladser for land- og havvind i Danmark. Det er regeringens mål, at Danmark skal være det første land i verden, hvor havvind kan klare sig på markedsvilkår. Med henblik på at sikre et beslutningsgrundlag for en fortsat udbygning vil regeringen igangsætte en screening af Nordsøen og Østersøen for mulige placeringer til yderligere havvind.

Elmarkedet skal videreudvikles og vores støttesystemer for vedvarende energi skal harmoniseres. Som led i elektrificeringen af energisystemet vil regeringen fremme varmepumper og udnytte overskudsvarme. Desuden vil regeringen analysere barrierer for lagring af el.

Fremtidens fleksible energimarked kræver samtænkning af energiformer og fleksibilitet på både udbuds- og efterspørgselsiden. Regeringen vil derfor udarbejde en handlingsplan for smart energi, herunder med fokus på de muligheder som digitalisering medfører.

Det danske energisystem har alle forudsætninger for at være det mest innovative, effektive og fremsynede i verden. Det kræver, at den danske energiforskning kontinuerligt er i den absolutte verdenselite. Regeringen vil derfor styrke den danske energiforskning, og aktivt udnytte samarbejdet i Mission Innovation-initiativet, så Danmark konstant ligger i top på udviklingen og kommercialiseringen af ny energiteknologi. Derudover ønsker vi nationalt at styrke og videreudvikle EUDP-forskningsordningen.

Iblanding af avancerede biobrændsler

Regeringen vil gennemføre den politiske aftale om at indføre et iblandingskrav på 0,9 pct. avancerede biobrændstoffer i brændstof til landtransport.

Thoriumbaserede teknologier

Regeringen vil fjerne eventuelle barrierer for forskning i thoriumbaserede teknologier.

EN RIG NATUR OG ET RENT MILJØ

– Kapitel 23

Danmark skal have et rigt og varieret plante- og dyreliv.

Regeringen er optaget af balancen mellem beskyttelse og benyttelse af naturen. Regeringen ønsker at fremme danskernes mulighed for at kunne nyde en rig og mangfoldig natur. Vi skal alle have glæde af naturen, og vi har alle et fælles ansvar for at passe på naturen.

Vi vil derfor prioritere indsatsen for at standse tilbagegangen i biodiversiteten og understøtte, at mere af Danmarks vigtige natur plejes, så der skabes bedre vilkår for truede dyre- og plantearter. Vi ønsker mere urørt skov og dyrerige naturparker i Danmark.

Regeringen lægger derfor vægt på at gennemføre Naturpakken, som blandt andet styrker biodiversiteten, gennem udlægning af et større statsligt skovareal, så der samlet set er mindst 25.000 ha statslig og privat urørt skov og biodiversitetsskov.

Vi skal også beskytte Danmarks havmiljø til gavn for både fisk og fiskere.

Grønne Danmarkskort

Kommunerne skal fremover i kommuneplanerne udpege Grønne Danmarkskort. Arbejdet skal give større og bedre sammenhæng i naturområderne. Ministeriet bistår kommunerne med at konkretisere de Grønne Danmarkskort.

Søborg Sø, som tidligere var Nordsjællands fjerde største sø, blev tørlagt i 1870'erne. Det er regeringens ambition på frivillig basis at søge at genoprette søen. Naturgenopretningsprojektet vil have flere positive natur-, miljø- og klimaeffekter: Dels rekreative og naturmæssige værdier blandt andet som fugleområde og dels reduktion i udledningen af drivhusgasser og udvaskningen af kvælstof.

Derudover vil regeringen genetablere Bornholms største moseområde – Ekkodalen. Det vil understøtte vigtige og sårbare forekomster af en række plantearter samt udbygge områdets store betydning for fugle. Området vil byde på storslåede naturoplevelser, da området kan overskues oppe fra Almindingskrænten, som rejser sig nord for moseområdet.

Ambitiøse naturmål

Regeringen vil i forlængelse af EU's biodiversitetsstrategi formulere en række ambitioner på naturområdet frem mod henholdsvis 2020 og 2030. Ambitionerne skal udgøre pejlemærker for regeringens naturpolitik og indsatsen i kommuner og regioner. Det kan f.eks. være en særlig indsats for beskyttelse af ferske enge eller overdrev. De konkrete mål vil blive formuleret på baggrund af et arbejde, der skal kortlægge behovet på naturområdet.

Naturkanon

Der eksisterer i dag en dansk naturkanon, som præsenterer 216 eksempler på unik dansk natur - både den sjældne og den velkendte.

Regeringen ønsker at opdatere den danske natur-kanon og gøre en særlig indsats for, at formidling og oplysning om vores rige danske natur når ud til alle, herunder særligt de unge.

Miljøteknologisk eksport

Globalt er der brug for grøn teknologi til at løse miljøudfordringer omkring rent vand, ren luft, affald og optimering af vores brug af materialer og ressourcer. Der i dag en stigende global efterspørgsel efter miljøløsninger på disse områder.

Regeringen vil også i årene fremover prioritere midler til indsatsen i MUDP til blandt andet demonstrationsanlæg, der kan fungere som strategiske udstillingsvinduer for mere miljøvenlige løsninger.

Kemiindsats

Regeringen tager opgaven med at værne danskerne og miljøet mod kemiske stoffer, som er skadelige, særdeles alvorligt. Regeringen vil udarbejde et oplæg, der sætter rammerne for en ny kemiindsats. Udgangspunktet er, at forbrugerne skal udsættes mindre for skadelig kemi. Regeringen vil også styrke informationsaktiviteterne på kemiområdet.

KULTUR, FORENINGSLIV OG MEDIER

– Kapitel 24

Vi vil bygge videre på et Danmark med en rig kultur og et stærkt civilsamfund.

Vi er som danskere rundet af de kulturelle værdimønstre og de traditioner, som vi opdrager vores børn efter og tror på. Kultur er en afgørende del af vores identitet som nation og folk. Vi skal værne om og udvikle kulturen i dens mange facetter – med udgangspunkt i vores nationale identitet, i et stærkt og levende civilsamfund og i åben dialog med resten af verden.

I det frie og åbne møde med fremmede kulturer skal vi være bevidste om, at vor verden udgår fra Danmark og det danske. Vi skal nære den kultur og kunst, som har skabt og vedvarende skaber Danmark, så vi bevarer vores kulturelle forankring.

Regeringen ønsker et mangfoldigt kulturliv, som kommer til udtryk gennem idræt, kulturarven, den skabende kunst, folkeoplysningen mv. Regeringen ønsker, at alle danskere har mulighed for at møde netop den kunst og kultur, de har glæde af og kan spejle sig i.

Der skal være gode muligheder for, at danskerne aktivt kan deltage i kulturlivet – både gennem kulturelle oplevelser og som udøvende.

Det danske kulturliv skal have frie og gode rammer, der fremmer kreativitet, mangfoldighed og kvalitet. Der skal være et rigt og varieret kulturudbud til befolkningen i hele landet.

Det frie foreningsliv og idræt

Det frie foreningsliv, folkeoplysningen og højskolerne er et vigtigt grundlag for det danske samfund og vores demokrati.

Foreningslivet skaber vigtige fællesskaber. Frivilligt engagement bidrager til den enkeltes livskvalitet og styrker sammenhængskraften i det danske samfund. Vi danskere mødes året rundt i de frivillige fællesskaber og knytter bånd til andre med en anden social og kulturel baggrund. Et levende civilsamfund skaber samhørighed og tillid og er med til at gøre os stærkere.

Det er den enkeltes ansvar at overholde dansk lovgivning. Men ved fælles hjælp kan vi skabe en retskultur, hvor de lovlydige æres, og forbrydere straffes. Regeringen støtter initiativer, herunder friluftsliv og foreninger, der er med til at skabe sammenhængskraft i Danmark.

Der skal derfor være gode udviklingsmuligheder for det frivillige og folkelige foreningsarbejde.

Regeringen vil arbejde for, at der fortsat er en meget stor del af befolkningen, der dyrker motion og idræt og er aktive i en forening – lige fra børn til seniorer. Regeringen deler DIF's og DGI's målsætninger om, at i 2025 skal 50 pct. af danskerne være medlem af en idrætsforening, og 75 pct. af befolkningen være idrætsaktive.

Regeringen vil ændre fordelingen af de udlodningsmidler, som hvert år tilføres fra overskuddet fra Danske Lotteri Spil A/S og Det Danske Klasselotteri A/S. Regeringen ønsker gennem den fremtidige fordeling af udlodningsmidlerne at styrke det frie foreningsliv.

Regeringen lægger vægt på, at idrætten fortsat bygger på etiske værdier og vil derfor gøre en særlig indsats for at bekæmpe doping og matchfixing både i Danmark og internationalt.

Regeringen ønsker at tiltrække store internationale sportsbegivenheder til Danmark.

Skattefrihed for OL- og PL-præmiebonus

De danske medaljevindere ved de Olympiske og Paralympiske Lege får en bonus af Team Danmark som anerkendelse for deres præstation. Regeringen vil fremsætte forslag om at gøre OL- og PL-præmiebonus skattefri.

Hestevæddeløbssporten

Regeringen vil sikre gode vilkår for hestevæddeløbssporten i Danmark og vil derfor liberalisere spil på hestevæddeløb. Hestevæddeløbssporten skal have mulighed for at omstille sig og vil derfor i en overgangsperiode modtage støtte svarende til den nuværende støtte.

Kultur

Regeringen ønsker en mangfoldighed i kulturpolitikken. En mangfoldighed, der sikrer kultur i hele landet.

Regeringen ønsker at føre en aktiv kulturpolitik gennem prioriteringer og målretning af de statslige kulturbevillinger. Målet er, at midlerne til kultur og kunst i videst muligt omfang kommer danskerne til gode.

Danskerne skal have adgang til store kunst- og kulturoplevelser. Regeringen lægger vægt på, at danskerne kan opleve kunst af høj kvalitet inden for alle kunstarter.

Den danske kulturarv rummer et væld af muligheder for oplevelser og indsigt – hvad enten det sker på et museum, på et bibliotek eller på tur gennem det danske landskab. Regeringen lægger vægt på at bevare, udvikle og formidle kulturarven både til gavn for danskerne og udenlandske turister.

Medier

DR varetager opgaver, som er en kulturbærende del af det danske samfund. Men der er behov for i højere grad at målrette DR's produktion til mere grundlæggende public service for at fokusere stærkere på produkter, der ikke udbydes af kommercielle udbydere samt for at reducere antallet af kanaler.

Den nugældende mediepolitiske aftale udløber ved udgangen af 2018. Regeringen vil fremlægge et konkret forslag til fokusering af DR og en nedsættelse af licensen.

Privatisering af TV2

Regeringen ønsker at privatisere TV2. Forberedelse af en privatisering af TV2 vil blive påbegyndt i 2017, så privatiseringen kan ske, efter den nuværende mediepolitiske aftale for 2015-2018 udløber. Regeringen vil sikre, at der fortsat er et bredt udbud af public service-indhold efter en privatisering af TV2.

Hårdere kurs over for krænkende medier

Regeringen vil foreslå en markant hårdere kurs over for medier, der krænker privatlivets fred eller bringer æreskrænkende beskyldninger mv.

LIGESTILLING

– Kapitel 25

Regeringen ønsker et samfund med frihed for den enkelte, og hvor alle behandles lige. Et samfund, hvor det enkelte individ måles på sine evner og virkelyst til at udfolde sine drømme – uanset køn, race, seksuel orientering mv.

Ligestilling mellem kvinder og mænd er grundlæggende for vores demokrati og en forudsætning for den enkeltes frihed og muligheder. Det gælder i uddannelserne, på arbejdsmarkedet, i den politiske debat og i vores samfund generelt. Lige muligheder for at bruge sit talent og udvikle sine evner bidrager til vækst, velfærd og sammenhængskraft.

Vi er kommet langt med ligestillingen i Danmark, men der er fortsat udfordringer. Ligesom der er risiko for, at den ligestilling, vi har opnået, kan rulles tilbage, hvis vi ikke forsvarer den.

For at lykkes med at udvikle og fremme ligestillingen for både kvinder og mænd er det centralt, at mange forskellige aktører gør en indsats. Regeringen vil derfor søge at indgå alliancer på centrale ligestillingsområder for at skubbe på udviklingen, blandt andet i forbindelse med det kønsopdelte uddannelsesvalg og fædres brug af orlov.

Hvis Danmark skal kunne klare sig i en globaliseret verden og fortsat skabe vækst gennem viden og kompetencer på højt niveau, er det nødvendigt, at der uddannes dygtige it-specialister og avancerede it-brugere til det fremtidige arbejdsmarked. I dag vælger kun få kvinder it og programmering. Regeringen ønsker, at alle talenter kommer i spil, og derfor vil vi igangsætte en indsats på tværs af virksomheder og uddannelsesinstitutioner, som skal fremme pigers og kvinders interesse for it og programmering – blandt andet gennem rollemodeller, praktik og aktiviteter.

De nuværende regler for udbetaling af børne- og ungedyldelsen har været kritiseret ud fra en ligestillingsmæssig betragtning. Regeringen vil undersøge, hvordan udbetalingsreglerne for børne- og ungedyldelsen kan ændres, så fædre og mødre i højere grad ligestilles.

Friheden til at vælge sin partner og til at leve åbent om sin seksuelle overbevisning og kønsidentitet er grundlæggende i det danske samfund. Regeringen vil fortsætte arbej-

det med at fremme lige muligheder og frihed for den enkelte uafhængigt af seksualitet og kønsidentitet.

Regeringen vil også arbejde for bekæmpelse af vold i nære relationer, menneskehandel og af social kontrol i etniske minoritetsmiljøer. Vi vil ikke tolerere hadforbrydelser af nogen art.

Normer for mænds og kvinders lige rettigheder og værdighed gælder alle borgere i Danmark – uanset hvor længe, de har været her i landet.

FOLKEKIRKEN

– Kapitel 26

Vi skal værne om vores nationale identitet og egenart.

Vores værdier om demokrati, ligeværd og muligheder for den enkelte er grundlæggende forudsætninger for vores fællesskab. Respekten for disse værdier er afgørende. Derfor skal vi stå vagt om hinanden og vores danske værdier, men forblive åbne for verden omkring os.

Danmark er et kristent land, og den evangelisk-lutherske kirke indtager en særstatus som folkekirke. Denne særstatus vil regeringen bevare. Samtidig skal der selvfølgelig være frihed til at tro på det, man vil, så længe det sker med fuld respekt for andres ret til det samme.

Valg af menighedsråd

Menighedsrådene udgør et centralt element i folkekirkens struktur. Menighedsrådsvalg har over en årrække været inde i en uheldig udvikling med færre afstemningsvalg, lavere stemmeprocent og for få opstillede kandidater. Det kan udfordre menighedsrådenes demokratiske legitimitet.

Regeringen ønsker at afprøve rammerne for organisering af menighedsrådenes opgaver med henblik på at lette menighedsrådenes arbejde og skabe større fleksibilitet til at organisere sig individuelt. Samtidig vil regeringen – med afsæt i forslagene fra udvalget om menighedsrådsvalg og fremtidig valgform – afsøge muligheden for at styrke rammerne for de kommende menighedsrådsvalg.

RIGSFÆLLESSKABET

– Kapitel 27

Regeringen ønsker et stærkt fællesskab mellem Danmark, Færøerne og Grønland, hvor vi styrker samarbejdet om sager af fælles interesse, og hvor vi giver plads til forskellighed. Spørgsmålet om selvstændighed for Færøerne og Grønland afgøres efter regeringens opfattelse af det færøske og det grønlandske folk.

Vi respekterer, at der på Færøerne og i Grønland er ønsker om en egen forfatning, men lægger samtidig afgørende vægt på, at egne forfatninger – indtil Færøerne og Grønland måtte blive selvstændige stater – kan rummes inden for rigsfællesskabets rammer og ikke skaber usikkerhed om Færøernes og Grønlands nuværende forfatningsmæssige stilling i riget.

Vi ønsker et konstruktivt samarbejde med Færøerne og Grønland. Vi vil i forbindelse med større forligsforhandlinger i relevant omfang have særskilte drøftelser med medlemmer af Folketinget fra Færøerne og Grønland.

Regeringen ønsker en tæt dialog med Færøerne og Grønland om Brexit. Vi lægger vægt på, at hele rigsfællesskabets interesser tilgodeses i de kommende forhandlinger.

Vi prioriterer et tæt samarbejde i rigsfællesskabet om Arktis og om vores internationale arbejde i blandt andet Arktisk Råd.

Konjunkturerne er aktuelt gode på Færøerne og i Grønland, men der er fortsat store uløste udfordringer på lidt længere sigt. Vi er positive over for at samarbejde om administrativ bistand, herunder i forhold til økonomiske reformer, såfremt Færøerne og Grønland ønsker det.

Regeringen vil opprioritere løbende at opdatere lovgivningen for Færøerne og Grønland på områder, som Danmark har ansvaret for. Og vi vil arbejde for en standard på danske ansvarsområder på Færøerne og i Grønland, som svarer til standarden i Danmark, med de særlige fravigelser, der kan begrundes i de færøske og grønlandske forhold.

Regeringen vil i samarbejde med Færøerne og Grønland fortsætte arbejdet med at reducere grænsehindringer.

Vi anerkender den betydning, som Thulebasen har for Grønland, og vi vil sammen med Naalakkersuisut arbejde for en løsning af sagen om servicekontrakten.

Der er taget initiativ til at afdække omfanget af forureningen fra Camp Century, herunder at udvide den eksisterende klimamonitering til området. Regeringen vil efterfølgende vurdere behovet for en miljøundersøgelse af mulig forurening dér.

Vi vil fortsætte arbejdet for at styrke inklusionen af grønlændere i Danmark, herunder forbedre forholdene for socialt udsatte grønlændere.

Regeringen vil i samarbejde med Grønland også fortsætte arbejdet med at forbedre vilkårene for grønlandske studerende i Danmark med henblik på, at flere studerende gennemfører deres uddannelse.

Regeringen